

Kontinuálna príprava systémového riešenia

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Spravodajstvo , s. 4; sppk) Príprava systémového riešenia škôd, spôsobovaných v poľnohospodárstve poľovnou zverou a veľkými šelmami, iniciovaná Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou (SPPK), kontinuálne pokračuje. Po decembrovom rokovaní sa v poslednom januárovom týždni zainteresované strany opätovne stretli na pôde Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MP RV) SR, aby definovali ďalšie nevyhnutné kroky.

Zástupcovia MP RV SR, SPPK, Slovenskej poľovníckej komory i Národného lesníckeho centra sa zhodli na nutnosti vypracovať metodickú príručku, ktorá bude mať podobu koncepčného dokumentu, a jej účelom bude pomôcť poľnohospodárom i poľovníkom pri správnom postupe pri prevencii a kompenzácií škôd, spôsobovaných poľovnou zverou a veľkými šelmami. Mala by obsahovať aj analýzu aktuálneho stavu v oblasti zrealizovania počtov poľovnej zveri aj veľkých šeliem, rozbor platnej legislatívy, ktorá upravuje túto problematiku, a tiež možné riešenia pre prevenciu a kompenzáciu škôd. Príprava príručky už teda nadobudla jasné kontúry a súbežne bude pokračovať ďalšia odborná diskusia. Z pohľadu SPPK je veľmi dôležité, že MP RV SR je pripravené pre okresné úrady vydať usmernenie k plánovaniu chovu a lovu raticovej zveri a ku kontrole plánov jej lovu. Na jeho základe by mali územne príslušné regionálne poľnohospodárske a potravinárske komory (RPPK) dostávať oznámenia o určení termínu a spôsobu zisťovania stavov zveri. Okresné úrady zároveň uložia poľovným združeniam povinnosť umožniť užívateľom poľovných pozemkov, ktorí prejavia záujem o účasť na zisťovaní stavov zveri, aby sa mohli aktívne zapojiť do týchto procesov. To znamená, že pokiaľ budú samotní poľnohospodári chcieť, mali by mať možnosť na vlastnej koži sa presvedčiť, ako sa určujú počty zveri, a mali by mať možnosť vplývať na to, aby tieto počty neboli podhodnocované. Okrem toho RPPK majú získať právo navrhovať svojich zástupcov za členov poradných zborov a chovateľských rád, zriaďovaných v zmysle zákona o poľovníctve. Ak to budú poľnohospodári požadovať, užívatelia poľovných revírov budú s nimi musieť prerokovať návrhy ročných plánov poľovného hospodárenia ešte pred tým, než ich predložia príslušným okresným úradom na schválenie. Ak s nimi nebudú súhlasiť, svoje námietky aj s odôvodnením budú môcť predložiť okresným úradom, a tie ich predložia chovateľským radám, ktoré tieto plány posudzujú a zaujímajú k nim stanoviská. V prípade, keď to z časových dôvodov nestihnú, sami ich použijú ako podklad pri samotnom schvaľovaní plánov alebo pri ich prípadnej úprave. Poľnohospodári tak získajú možnosť zrealizovať vykazované počty zveri i tvorbu plánov jej chovu a lovu, čo SPPK presadzuje nielen na základe výsledkov konferencie, ktorú k tejto problematike zorganizovala vlni v októbri v Banskej Bystrici, ale aj na základe požiadaviek viacerých svojich členov. "Podľa našich údajov budú definované oblasti s najvyšším výskytom škôd, spôsobovaných raticovou zverou," povedal ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim. "Užívatelia poľovných revírov v nich budú musieť okresným úradom predkladať pravidelné mesačné hlásenia o love, čím sa získa možnosť priebežne kontrolovať plnenie plánov, a v prípade disproporcií sa takto získa aj možnosť včas prijímať nevyhnutné opatrenia. Veríme, že týmito i ďalšími spoločnými krokmi sa nám podarí zmierniť škody, spôsobované poľovnou zverou a veľkými šelmami, a v prípade, keď už vzniknú, sa podarí zabezpečiť čo najjednoduchší a transparentný systém ich nahlasovania a kompenzácií."

Podpora pestovateľov je rozhodujúca

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Hospodárstvo , s. 7; MALVÍNA GONDOVÁ) Takú dlhú cukrovarnícku kampaň si nepamätáme. U nás, aj v okolitých štátoch bude trvať vyše 160 dní. O vplyvoch počasia, pripravovanom zrušení kvót na výrobu cukru, aj o potrebe podpory jeho pestovania sa Roľnícke noviny rozprávali s Ing. Adriánom Šedivým a Ing. Dušanom Janičkom zo Slovenských cukrovarov a.s. v Seredi

Čo ovplyvnilo tohtoročnú úrodu cukrovej repy a následne cukrovarnícku kampaň?

Adrián Šedivý: Máme s pestovateľmi zazmluvnené osiatie 12 000 ha cukrovej repy, na ktorých

boli tento rok dosiahnuté nadpriemerné úrody. Rok 2014 bol výnimočne bohatý z pohľadu rozdelenia zrážok. Väčší úhrn zrážok prišiel netypicky v letnom období, kedy obvykle repa trpí suchom. Teraz dostala hlavne koncom augusta a začiatkom septembra dostatok vlhky a pokračovala v raste. Druhým dôvodom dosiahnutých úrod bol aj skorý nástup jari. Prvé plochy sa začali osievať už začiatkom marca, čo je o 2,5 týždňa skôr, ako po iné roky. Pre porovnanie - v roku 2013 sa začalo siať koncom apríla a posledné sejby sa uskutočnili až začiatkom mája. Takže, popri dostatočnej vlhke a dĺžke vegetačného obdobia, cukrová repa reagovala veľmi pozitívne tvorbou masy a objemu. Čo nás menej teší je to, že cukornatosť sa vzhľadom na dostatok zrážok nedostala do fázy ukladania cukru, lebo stále rástla. Tento jav sme zaznamenali aj u iných komodít, napríklad vinič je dobrou predzvesťou, aká bude cukornatosť u repy. Tam bola tento rok tiež dosiahnutá veľmi nízka cukornatosť. V skutočnosti sme teda dosiahli priemernú úrodu 74 ton/ha a priemernú cukornatosť 15°.

Dušan Janíček: Seredský cukrovar tento rok spracováva cukrovú repu už v 108. cukrovarníckej kampani. Očakávame spracovanie na úrovni okolo 850 000 ton cukrovej repy a vyrobíme vyše 110 000 ton cukru. Tohtoročná kampaň 2014/2015 je jedna z najdlhších a cukrovar vo svojej histórii takúto dlhú kampaň ešte nemal. Podmienky skladovania boli mierne sťažené tým, že počasie malo určité výkyvy. Po krátkom období mrazov, kedy repa zamrzla, nastalo oteplenie. Spôsobil to aj určité výkyvy v kvalite, ale vzhľadom na dĺžku kampane to nie je až také zlé, ako by sa dalo očakávať pri normálnom priebehu počasia, kedy sú v januári kruté mrazy a následne nastáva oteplenie. Zatiaľ sme s priebehom kampane aj s kvalitou repy spokojní. Spolupráca s pestovateľmi beží v rámci dobrých vzťahov, aj ráz počasia umožňuje udržať plynulé spracovanie cukrovej repy zhruba na úrovni spracovateľskej kapacity okolo 5 100 - 5 200 ton repy za 24 hodín. V seredskom cukrovare spracujeme 850 000 ton cukrovej repy, zvyšok - okolo 100 000 ton exportujeme do nášho sesterského závodu do Hrušovian, aby kampaň nebola dlhšia, ako je nevyhnutné. Všetky cukrovary v rámci skupiny Agrana - aj v Českej republike aj v Rakúsku budú kampaň končiť približne rovnako, koncom februára.

Bude teda vyrobené väčšie množstvo cukru ako je kvóta pre seredský cukrovar, čo s mimokvótovým cukrom? Ako vidíte budúcnosť po zrušení kvót na cukor?

D. Janíček: Cukru vyrobíme viac ako 110 000 ton. Cukrovar v Seredi má pridelenú kvótu na výrobu cukru 43 841 ton, zvyšok bude mimokvótový cukor, ktorý bude buď spracovávaný v priemysle alebo vyvezený do tretích krajín. Budúcnosť po zrušení kvót je veľká neznáma. Veľké nadnárodné spoločnosti si vytvárajú priestor pre budúci trh, s čím pravdepodobne súvisí aj obrovský prepad cien cukru, ktorý zaznamenávame na trhu. Pravdepodobne dôjde k tomu, že niektoré krajiny úplne ukončia spracovávanie cukrovej repy a výroby cukru. Očakáva sa, že výrobu cukru ukončí Grécko, Taliansko, možno aj niektoré ďalšie krajiny. My z našej strany sa snažíme vyrábať čo najefektívnejšie, byť konkurencieschopní, aby slovenské cukrovary prešli do budúceho obdobia po roku 2016. Slovensko je v súčasnosti, čo sa týka pridelenia kvót, nesebestačné, pridelená kvóta predstavuje 112 320 ton, čo nepokrýva spotrebu. Pri súčasnej spotrebe 33 - 35 kg cukru/osobu je požiadavka na 175 - 178 000 ton. Túto výrobu sú pestovatelia cukrovej repy spolu s obidvoma cukrovarmi na Slovensku schopné zabezpečiť. Očakávame že v roku 2016, kedy padnú kvóty, budú môcť obidva slovenské cukrovary naplno využiť svoje kapacity a budeme vedieť pre obyvateľov zabezpečiť cukor vyrobený na Slovensku a zo slovenskej cukrovej repy. Náš cukor je špičkovej kvality, veď obidva cukrovary sú držiteľmi Značky kvality.

Znamená rekordná úroda vysoké zisky pre pestovateľov cukrovej repy?

A. Šedivý: Vôbec nie. Napriek rekordným úrodám je zároveň nízka cena cukru. Pre prvovýrobcu nepredstavuje lepší výnos taký finančný zisk, aký by sme si želali. Pestovatelia sa dostávajú opäť pod silný tlak klesajúcich cien cukrovej repy, lebo tá odráža klesajúce ceny cukru. Bez podpory na pestovanie cukrovej repy by mali pestovatelia už pri týchto úrovniach veľmi ťažké obdobie na prežitie. Na základe tej podpory, ktorá je momentálne namodelovaná na cukrovú repu, pestovatelia pristupujú k tomu, aby predĺžili zmluvy a osiali cukrovú repu aj v nasledujúcom období. Pokiaľ by sme túto podporu nemali, sektor by sa už dnes dostával do takých problémov, ktoré hraničia s možnosťou prežitia slovenského cukrovarníctva. Vďaka týmto možnostiam sa budeme snažiť

udržať produkciu na tej úrovni, ktorú slovenské cukrovary dosahujú.

Ako bude podpora pre pestovateľov cukrovej repy vyzerat' a čo sa ňou dosiahne?

D. Janiček: Štát skutočne vyšiel v ústrety ako cukrovarníckemu priemyslu, tak aj Zväzu pestovateľov cukrovej repy tým, že uznal cukrovú repu ako citlivú komoditu, čo nám dáva perspektívu, že sektor môže byť zastabilizovaný. Celá vertikála od pestovania suroviny - cukrovej repy, po finálny výrobok - cukor, zamestnáva na Slovensku priamo aj nepriamo okolo 3 000 ľudí. Treba oceniť ústretovosť ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, p. Jahnátka, ktorý zobral na vedomie naše argumenty a snažil sa vyjsť nám v ústrety. Podpora pre pestovateľov bude zložená z finančných prostriedkov z tzv. 1. piliera, kde dostanú pestovatelia 411 Eur/ha a z tretieho piliera (podpora zo štátneho rozpočtu) 156 Eur/ha. Celková podpora teda bude 567 Eur/ha. Táto podpora stabilizuje výrobcov, ktorí sú zaradení v systéme pestovania a kontraktov na dodávky cukrovej repy pre obidva slovenské cukrovary, čo predstavuje hektárovú výmeru 20 077 ha. Táto podpora nepredstavuje nejakú motiváciu na rozširovanie cukrovarníctva, skôr pomáha zabrániť tomu, aby došlo k úpadku, ktorý by mohol ohroziť spracovateľský priemysel. Takže s plánovanou podporou budú môcť existujúci pestovatelia, ktorí v súčasnosti dodávajú pre slovenské cukrovary pokračovať.

A.Šedivý: Práve systém podpory pestovania je odpoveďou na to, aby sme sa nedostali do problémov existenčného charakteru. Ak by táto možnosť zastabilizovať výrobcov zo strany ministerstva nebola, liberalizácia by s najväčšou pravdepodobnosťou ohrozila spracovateľský priemysel tak, že by musel skončiť. Obdobie pred a tesne po odbúraní kvót je najcitlivejšie, potom sa môže stať, že sa situácia na trhu bude stabilizovať. Preto práve v tomto období je nevyhnutné, aby cukrovarnícky priemysel prežil. Podpora má za cieľ zachrániť a zastabilizovať ho. Pokiaľ by podpora produkcie suroviny nebola, mohlo by to spôsobiť také silné výpadky, ktoré by cukrovarnícky priemysel už nedokázal saturovať. Pokiaľ cukrovary surovinu dostanú, budú pokračovať. Tou citlivou časťou sú prvovýrobcovia, ktorí bez podpory, akokoľvek sú lojálni, nemôžu produkovať so stratou, to od nich nemôžeme čakať ani žiadať.

Kde a v čom je najväčšia konkurencia vo výrobe cukru spomedzi európskych krajín? Aké sú trendy v zvyšovaní konkurencieschopnosti slovenských pestovateľov cukrovej repy?

D. Janiček: Sú tu tradiční výrobcovia cukru, ktorí dosahujú veľmi dobré výsledky. Ide hlavne o Nemecko, Francúzsko, Dánsko, Holandsko a Rakúsko, čo sú štáty, ktoré majú veľmi vyspelý cukrovarnícky priemysel. Takisto majú (hlavne prímorské štáty) ďaleko vhodnejšie podmienky na pestovanie a dosahujú aj vyššie úrody. Ale dá sa povedať, že aj naše cukrovarníctvo a repárstvo dosiahlo významné úspechy. Zaznamenávame sústavný rast vo výške priemerných úrod. Preto je pozitívne, že sa štát postavil kladne k zachovaniu pestovania cukrovej repy a cukrovarníctva na Slovensku.

A.Šedivý: Pokiaľ zoberieme dlhodobú krivku výnosov z hektára, je stabilne stúpajúci trend. Pred 10 rokmi sme považovali 50 - 53-tonové úrody za veľmi dobré a dnes už sme prekonalí hranicu 70 ton. To však bola výnimka, priemerne sa pohybujeme okolo 60 ton z hektára. Môžeme teda vidieť, že genetická skladba, pestovateľská technológia, nové prístupy v rámci ochrany a výživy aj využívanie know how v zberových technológiách prinášajú svoje ovocie. Minimalizujú sa zberové straty v rámci vyorávky a všetok ten potenciál, ktorý na poli je, sa dostáva do výrobného závodu. Pestovatelia sa zaujímajú o nové trendy a know-how, čo v tomto segmente prináša najväčší progres. Dáva to optimistický výhľad, že pokiaľ tento trend bude pokračovať, cukrová repa sa v najbližšom 5-ročnom období veľmi priblíži v produktivite krajín EÚ, ktoré stopy produkcie už dosahujú.

Reforma a siločiary záujmov

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Spravodajstvo, s. 4; sn) Nové pravidlá Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) EÚ na roky 2014 - 2020 vyvolávajú medzi slovenskými podnikateľmi rôzne diskusie. Najmä preto, lebo mnohí si mysleli, že reformovaná SPP by mala byť

vo všetkom nastavená podľa našich požiadaviek, čo jednoducho nebolo reálne.

Niektorí nespokojenci dokonca tvrdia, že slovenskí vyjednávači úplne zlyhali, a dost dôrazná údajne nebola ani Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK). Lenže stručný pohľad do jej priorít k tejto problematike, schválených valnými zhromaždeniami v rokoch 2013 a 2014, potvrdzuje, že mnohé z nich sa podarilo presadiť buď úplne alebo aspoň čiastočne. A to aj napriek tomu, že vždy nemáme dostatočne zreých vyjednávačov v štátnej správe, a že samospráva naráža na veľmi obmedzené finančné možnosti.

Podpora "citlivých" sektorov

"Spokojní môžeme byť napríklad s tým, že sa podarilo dosiahnuť využitie viazanej podpory v prospech tzv. citlivých sektorov na úrovni 13 + 2 % národnej obálky," povedal predseda SPPK Milan Semančík. "Nebyť toho, nemohli by sme v prvom pilieri podporiť dojnice, výkrmový dobytok, ovce, zeleninu, ovocie, chmeľ či cukrovú repu. Nejde totiž o samozrejmosť, ale o výsledok rokovania, v ktorých Slovensko nebolo na vedľajšej koľaji, čo platí rovnako o štátnej správe i samospráve. Žiaľ, okruh takto podporovaných sektorov sa nepodarilo rozšíriť aj o chovy ošípaných a hydiny, ale v ich prípade budú môcť chovatelia využiť aspoň zdroje z Programu rozvoja vidieka (PRV) SR, určené na zlepšenie životných podmienok zvierat." V plnom rozsahu je splnená požiadavka SPPK na zachovanie režimu jednotnej platby na plochu (SAPS) do roku 2020 bez toho, aby to malo nejaký vplyv na využívanie ostatných prvkov reformy SPP. Aj nevyčerpané prostriedky z tzv. ozeleňovania alebo stropovania priamych platieb zostanú k dispozícii Slovensku v druhom pilieri. Pravda, stropovanie bolo už pri predstavení návrhu reformy SPP trňom v oku slovenských roľníkov, a domáhali sa jeho odstránenia. Proti stropovaniu sa SPPK rozhodne postavila už v jeseni 2011, a spolu s českými kolegami sa jej vtedy podarilo dostať do úzkych Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a rybolov, čo možno označiť za veľký úspech. Stropovanie sa síce napokon nepodarilo celkom odstrániť, ale dosiahlo sa aspoň zmiernenie pôvodného návrhu krátenia platieb, ktorý počítal s viacerými hranicami s tým, že žiadateľom sa nemali vyplácať žiadne priame podpory pri prekročení ročného limitu nad 300-tisíc eur na jeden subjekt. Výsledok je všeobecne známy - platí len jedna hranica: 150-tisíc eur, do ktorej sa neuplatňuje žiadne krátenie. Všetko nad ňou je "postihnuté" jednotným 5-percentným krátením priamych platieb, čo je oveľa prijateľnejšie ako prvé návrhy Európskej komisie spreď tri a pol roka. Kvôli vysokej administratívnej náročnosti napokon nebude možné na zmiernenie tohto opatrenia využiť možnosť odpočtu mzdových nákladov pracovníkov v poľnohospodárskej výrobe, ktorej sa vzdali aj naši susedia z Českej republiky, hoci pôvodne vehementne presadzovali jej aplikáciu.

Tak aj tak

"Spočiatku sme sa domáhali toho, aby členské krajiny EÚ, ktoré dosahujú alebo prekračujú úroveň 100 % priemeru priamych platieb, nemali možnosť zvýhodňovať svojich farmárov prostredníctvom platieb, financovaných z národných zdrojov," pripomenul M. Semančík. "Lenže reálne sme našim pôsobením nemali možnosť zamedziť takýmto praktikám, ktoré obhajovala prakticky celá západná Európa. Dosiahli sme však napríklad to, že na všetky spôsobilé plochy budú vyplácané priame platby do výšky výmery poľnohospodárskej pôdy." Plnenie niektorých požiadaviek bude možné hodnotiť až potom, keď bude definitívne známa metodika všetkých podpôr, podľa ktorej sa bude postupovať pri ich poskytovaní. Platí to napríklad o znížení administratívnej náročnosti a byrokratickej záťaže či o realizácii kontrol v najnevýhnutnejšom rozsahu, vyplývajúcom z legislatívy EÚ. Tieto požiadavky bude potrebné mať na pamäti pri príprave jednotlivých metodík, pretože podnikateľský sektor by určite neprijal s nadšením, keby aj v budúcnosti chcelo byť Slovensko v niektorých smeroch "pápežskejšie ako pápež".

O druhom pilieri

"Ťažšie sa posudzuje miera splnenia našich požiadaviek vo vzťahu k druhému pilieru, pretože PRV je stále len v štádiu schvaľovania, a ešte sa nedá hovoriť o jeho definitívnej podobe," konštatoval predseda SPPK. "Napriek tomu môžeme konštatovať, že ani v tomto smere sme nezostali celkom nevypočutí. Vieme, že niektoré aktivity rozvoja vidieka sa budú financovať aj z

Integrovaného regionálneho operačného programu, a investičné projekty potravinárov v rozsahu nad 2 milióny eur oprávnených nákladov budú podporené z operačného programu Výskum a inovácie. Tieto výzvy však pravdepodobne nebudú adresované výhradne spracovateľskému priemyslu, ktorý sa v nich však bude môcť nájsť, ak splní stanovené predpoklady. Aspoň tak nám to vychádza z rokovaní so zástupcami ministerstiev, ktoré budú vo vzťahu k týmto zdrojom v úlohe riadiacich orgánov."

O 700 miliónov menej

Za pozornosť podľa M. Semančíka stojí aj skutočnosť, že Slovensko vo všetkých opatreniach PRV využije maximálne možné spolufinancovanie z národných zdrojov. Namiesto 25-percentnej spoluúčasti mohlo totiž teoreticky zvoliť len 15-percentnú, čím by sa dosť výrazne znížil objem prostriedkov v druhom pilieri, na ktorý aj po presune 18,276 % národnej obálky do prvého piliera pripadne viac ako 2 miliardy eur. Samozrejme, v porovnaní s rokmi 2007 - 2013 je to zhruba o 700 miliónov eur menej, čo sa logicky musí prejaviť vo finančných alokáciách pre jednotlivé opatrenia PRV SR. Na opatrenia, ktoré označila SPPK za prioritné, pripadá podľa ostatného návrhu PRV až 62 % z verejných finančných prostriedkov v druhom pilieri. Iba jedno z nich - riadenie rizík a kríz - nemá byť podporené vôbec, čo však neznamená, že SPPK nebude iniciovať iné riešenia. Táto snaha doplatila na znížený objem prostriedkov v druhom pilieri, keď sa na jej zdrojové krytie nepodarilo vyčleniť dostatočnú alokáciu, na čo predkladateľ prvého návrhu PRV upozornila aj Európska komisia. Za splnenú možno považovať tiež iniciatívu SPPK cieľiť investičné opatrenia v PRV na reálnu štrukturálnu zmenu poľnohospodárskeho sektora a na posilnenie produktivity poľnohospodárskych podnikov, hoci konkrétne to bude závisieť od nastavenia výberových kritérií.

Slovo na záver

"Určite si vieme predstaviť aj lepšie nastavenie pravidiel SPP, ale v tomto smere nikto ani samotná Európska komisia - nepresadil všetko, s čím do rokovaní vstupoval," zdôraznil M. Semančík. "Napokon, jednotlivé vplyvy sa budú prehodnocovať, a ak to bude potrebné, na európskej úrovni sa určite budú viesť rokovania o modifikácii jednotlivých opatrení a o ich finančnom zabezpečení. Neplatí to len o platbách pre znevýhodnené oblasti, ktoré sú medzi našimi poľnohospodármi predmetom mnohých emotívnych diskusií, ale aj o ďalších nástrojoch, ktorých podobu sme si pri štarte rokovaní o reforme SPP predstavovali inak."

Tri slovenské iniciatívy

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Spravodajstvo, s. 2; tasr) Na nedávnom rokovaní Rady EÚ pre poľnohospodárstvo v Bruseli bol prítomný aj eurokomisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Phil Hogan. Šéf slovenského agrárneho rezortu Ľubomír Jahnátek ho požiadal o bilaterálne stretnutie, v rámci ktorého ho informoval o iniciatívach SR a krajín Vyšehradskej štvorky (V4) v oblasti Spoločnej poľnohospodárskej politiky (CAP).

BRUSEL. Minister pôdohospodárstva SR v rozhovore pre TASR pripomenul, že slovenská delegácia predložila Philovi Hoganovi tri iniciatívy, ktoré by mali byť potvrdené počas májového stretnutia krajín V4 na Slovensku, a ktoré by sa mali neskôr dostať aj na pracovný stôl Rady ministrov. Ľubomír Jahnátek informoval Phila Hogana, že Slovensko chce v máji na zasadnutí krajín V4, na ktorých sa zúčastnia aj zástupcovia Bulharska, Rumunska a Slovinska, navrhnuť určité zjednodušené postupy pri implementácii a administratívnej náročnosti novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky (CAP). "Hlavné systém kontrol zo strany Európskej komisie, tak ako je nastavený, je strašne komplikovaný," upozornil minister. A dodal, že to môže viesť k tomu, že niektorí prvovýrobcovia si nebudú vedieť poradiť s administratívnymi úkonmi, a na druhej strane to pre štát znamená úlohu podstatne zvýšiť počet kontrolórov. Spresnil, že ide o kontroly plnenia kritérií pre priame platby, ktoré sa týkajú pôdy, zazeleňovania, podpory v rámci prvého piliera pre rastlinnú a živočíšnu výrobu, čo je momentálne "nesmierne komplikovaný proces". Ľubomír Jahnátek zároveň eurokomisára upozornil na skutočnosť, že hoci Európska komisia a členské štáty vyvíjajú úsilie na zmiernenie dosahu ruských sankcií na domácich poľnohospodárov, tieto opatrenia

sú negované výkupnými cenami, ktoré diktujú obchodné reťazce. "Eurokomisára som informoval, že na programe zasadnutia V4 bude aj bod prvovýrobca verzus obchodné reťazce. Táto téma ho veľmi zaujala a požiadal nás, aby sme bližšie rozpracovali niektoré kroky, ktoré by komisia mohla prevziať pri riešení väzby prvovýrobcovia - obchodné reťazce," uviedol Ľ. Jahnátek. Pripomenul, že táto oblasť patrí medzi priority súčasného eurokomisára pre poľnohospodárstvo, ktorý už pochopil, že je nevyhnutné pohnúť sa dopredu, lebo voľný spôsob cenotvorby je dnes pre prvovýrobcov nepriaznivý. Ľubomír Jahnátek dodal, že na poslednom stretnutí zástupcov V4 v Beladiciach bol názor všetkých krajín tohto združenia jednoznačný, a v tejto otázke jestvuje aj podporné stanovisko Bulharov, Rumunov a Slovincov. Znamená to, že regionálna iniciatíva, ktorú SR presadzuje v rámci svojho predsedníctva vo Vyšehradskej skupine, sa môže stať celoeurópskou agendou. Poslednou témou, ktorú slovenská delegácia predostrela počas stretnutia s Philom Hoganom, sa týka politiky EÚ v oblasti lesov. "Otázka lesov bola doteraz akosi bokom, skôr sa jednalo o poľnohospodárskej prvovýrobe. Ale aj vzhľadom na to, že Slovensko je spolupredsedajúca krajina Forest Europe, treba otvoriť tému stratégie dlhodobu udržateľného rozvoja lesov," pripomenul Ľ. Jahnátek. Dodal, že aj toto bude jedna z tém rokovania krajín vo formáte V4+3, ktorá by sa neskôr mala dostať aj na pracovný stôl Rady ministrov v Bruseli.

Mlieko z automatov alebo radšej zo škatúl?

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Živočíšna výroba, s. 24; PATRÍCIA DOLEŠOVÁ)
Čerstvo nadojené nepasterizované mlieko predávajú poľnohospodári v 175 mliečnych automatoch po celom Slovensku. Objavujú sa vo všetkých väčších mestách a neďaleko fariem a majú svojich stálych spotrebiteľov.

Boom predaja surového kravského mlieka pred šiestich rokov už pomaly opadol. Niektoré družstvá mliečne automaty zrušili. Nevyplácajú sa im tak, ako predpokladali. Pre vyššiu DPH na predaj z dvora mlieko z automatov zdraželo a klesol aj záujem ľudí o toto mlieko. Ani ministerstvo už mliekomaty nepodporuje.

V čase krízy

Predaj mlieka cez mliečne automaty sa rozbehol v roku 2009, v čase vrcholiacej celoeurópskej mliečnej krízy. V tom období spracovatelia ponúkali farmárom za liter mlieka 0,25 eura a menej, zatiaľ čo cez automat sa dal liter mlieka speňažiť za približne dvojnásobok. Keďže aj vysoké investičné náklady na nákup automatov začal čiastočne hradiť štát prostredníctvom investičnej podpory cez Pôdohospodársku platobnú agentúru (pôvodne do výšky 7 500 eur a neskôr až do 15 000 eur), mnohé farmy videli v predaji cez mliečne automaty záchranu svojej živočíšnej výroby. Podľa údajov Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva bolo za rok 2010 vyplatených na kúpu mliečnych automatov celkovo vyše 1,2 milióna eur, pričom podporu získalo až 109 právnických osôb.

Naučiť na mlieko

Nositeľom myšlienky predaja z dvora, kam patrí aj predaj surového kravského mlieka od farmára priamo spotrebiteľovi, bol bývalý minister pôdohospodárstva Stanislav Becík. Jeho snahou bolo podporiť predaj mlieka na Slovensku aj väčším rozšírením verejných mliečnych automatov, v ktorých si ľudia mohli kúpiť lacné neupravené a plnotučné kravské mlieko a ľudí "naučiť na mlieko". Predpokladal, že automaty pomôžu producentom mlieka vyriešiť ich problémy s odbytom a videl v nich aj možnosť, ako znížiť potrebu dovozu mlieka zo zahraničia. Prvý verejný mliečny automat bol nainštalovaný začiatkom júla 2009 v Bánovciach nad Bebravou a odvtedy sa ich počet utešene rozrastal. Podľa údajov Štátnej veterinárnej a potravinovej správy, ku koncu roku 2011 bolo v prevádzke 185 automatov na predaj surového kravského mlieka, z toho 19 mobilných. Spočiatku, najmä v roku 2010, keď automaty ťažili z čara nového a 6-percentnej DPH, bol záujem o čerstvé mlieko medzi spotrebiteľmi naozaj potešiteľný. Keď sa však od 1. januára 2011 zvýšila DPH na predaj z dvora zo 6 na 20 percent a mlieko z automatov zdraželo, niekde až na 70 centov za liter, a časť zákazníkov sa opäť oddala pohodlnosti nákupu v hypermarketoch, došlo k poklesu predaja

"automatového" mlieka. Dnes už pri mliečnych automatoch nevidieť dlhé rady ľudí. Taktiež skončila podpora z rezortu pôdohospodárstva. Niektoré mliekomaty premiestnili, iné zatvorili, a v tých, čo zostali, klesol objem predaja o polovicu, niekde až o dve tretiny.

Predaj sa stabilizoval

Pokles priameho predaja mlieka však rozhodne nemožno označiť za dramatický, faktom však ostáva, že pre pokles záujmu o čerstvé mlieko prevádzkovatelia už niekoľko automatov zavreli. A ďalší tak neurobili možno iba preto, lebo na ich kúpu využili dotáciu. Priamy predaj mlieka je o niečo nižší ako na začiatku, ale je stabilizovaný. Mlieko z automatov si získalo svojich priaznivcov, stabilných odberateľov. A pokiaľ ide o kvalitu predávaného mlieka, ohlasy zo strany spotrebiteľov sú veľmi pozitívne. Ako nás informoval MVDr. Ing. Fridolín Pokorný z Odboru hygieny produktov živočíšneho pôvodu, zo Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR), ich množstvo sa ustálilo na počte 175. Ako uviedol, automaty na výdaj kravského mlieka sú pod štandardnou veterinárnou kontrolou podľa Nariadenia vlády č. 360/2011, ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi. Poľnohospodárske podniky, ktoré ich prevádzkujú, majú zavedené vlastné hygienické režimy a chovatelia, ktorí predávajú mlieko, už spravidla vedia, čo môžu "vypustiť" von z dvora. Kultúra predaja mlieka sa podľa neho zlepšila, manipulácia a čistenie automatov sa štandardizovalo, automaty sú označované podľa predpisov údajmi o kontaktoch na prevádzkovateľa, či informáciách o spracovaní mlieka, čím si spotrebiteľ môže bez problémov overiť transparentnosť predaja surového kravského mlieka.

Prvý mliekomat

Prvý verejný mliečny automat nainštalovala začiatkom júla 2009 v centre Bánoviec nad Bebravou poľnohospodárska spoločnosť MVL AGRO, s. r. o. so sídlom v Malých Chlievanoch. Keďže v prvých mesiacoch sa z neho denne predalo takmer tisíc litrov mlieka, uviedla do života ďalšie mliekomaty. V súčasnosti prevádzkuje päť strojov na výdaj čerstvo nadojeného mlieka v Bánovciach nad Bebravou, v obciach Svinná, Veľké Hoste a Vestenice, avšak dokopy sa z nich predá už len 500 až 600 litrov bieleho mlieka, ktorého cena sa ustálila na 60 centoch. Mliekomat v Bánovciach si udržiava predaj na úrovni 250 až 350 litrov denne, v ostatných strojoch je to už pomenej. Bánovecká spoločnosť sa však chystá na vyššiu formu finalizácie a priameho predaja potravinárskych výrobkov. V tomto roku plánuje v neďalekej Slatine dokončiť podnikovú mliekareň, v ktorej sa budú vyrábať mliečne výrobky, typické pre podhorské oblasti. "Denne spracuje a na mliečne výrobky premení 1 000 až 1 500 litrov mlieka. Tento podnikateľský zámer je postavený na tom, že v okolí Slatiny sú pasienky na vápencovom podloží, čo kravám poskytuje kvalitnú pašu, a oni sa potom chovateľom odovďačia kvalitným mliekom," uviedol Ing. Štefan Petrik, riaditeľ firmy MVL AGRO, v ktorej ročne vyprodukuje okolo 8 miliónov litrov mlieka.

Pri vysokej škole

V roku 2010 umiestnila mliekomat v areáli SPU pri ŠD A. Bernoláka v Nitre aj farma v Oponiciach, patriaca Vysokoškolskému poľnohospodárskemu podniku Slovenskej poľnohospodárskej univerzity s.r.o., Kolíňany (VPP SPU, s.r.o., Kolíňany). Mliečny automat uviedol podnik do prevádzky v období, keď mliekarene znížili cenu mlieka na 17 centov, takže sa prestala oplácať jeho výroba. Predpokladali, že keď denne predajú do 700 litrov mlieka, investície vložené do automatu a klimatizovaného auta, čo je takmer 45-tisíc eur, sa im vrátia do dvoch rokov. Ako nás informoval Ing. Patrik Piterka, vedúci živočíšnej výroby v Oponiciach, v súčasnosti je automat po štyroch rokoch prevádzky odstavený. Kým zo začiatku v ňom predali denne 500 až 600 litrov čerstvého mlieka, neskôr zišli pod hranicu 100 litrov, čo už bolo aj vzhľadom na to, že automat sa nachádzal 25 km od farmy, nerentabilné. Nevýhodou sa ukázala poloha automatu. Tržby nestačili na pokrytie prevádzkových nákladov. Po tom, ako zvýšili cenu mlieka na 60 eurocentov, predaj klesol. "Študentom zrejme chutí viac víno, ako mlieko," podotkol na margo spotreby bieleho mlieka Patrik Piterka. Na druhej strane, riaditeľ poľnohospodárskeho družstva vo Vrábľoch, Ing. Juraj Sakáč, stále prevádzkuje päť mliečnych automatov (štyri v Nitre a jeden vo Vrábľoch), v ktorých predá priemerne od 17- do 20-tisíc litrov mlieka mesačne. Ako konštatoval, hoci cez

mliekomaty predá menej mlieka ako v predchádzajúcom období, z obchodného hľadiska je to lepšie. V najlepších časoch predali z vrábeľského automatu denne 250 litrov, v súčasnosti je to okolo 200 litrov, pričom liter čerstvého surového kravského mlieka predá po 80 centov.

V hlavnom meste

Kým v septembri 2014 bolo v hlavnom meste ešte sedem automatov na mlieko, v súčasnosti sú už len štyri. Aj keď sedem automatov na mlieko bolo na hlavné mesto žalostne málo, ani zvyšné štyri nie sú podľa jedného z prevádzkovateľov využívané na sto percent. "V Bratislave sú momentálne štyri," potvrdil jeden z dvoch prevádzkovateľov František Beladič z farmy PD Javorinka pri Galante. Tretí podnikateľ v septembri zatvoril ďalšie tri automaty pre nerentabilitu. Na vine je podľa neho aj vláda, ktorá v roku 2010 zvýšila DPH na farmárske produkty zo 6 na 20 %. "Priemerný odber zo všetkých štyroch automatov je približne 100 až 130 litrov denne. Každý automat by pritom mohol uskladniť a predať na jedno naplnenie až 470 litrov, v prípade záujmu je možné urobiť dovoz dvakrát denne," upozornil. Mlieko z automatov je čistý produkt. Od surového, neprevareného mlieka si však mestskí ľudia odvykli. "Na vidieku je záujem väčší, kupujúci prichádzajú aj z okolia," uzavrel František Beladič. Mlieko z automatu je pritom lacnejšie. Cena plnotučného nepasterizovaného mlieka z mliečneho automatu (tuk 3,8 %) je 0,80 eur za jeden liter. Cena plnotučného homogenizovaného, pasterizovaného mlieka v obchodoch (tuk 3,5 %) sa pohybuje od asi 90 centov až po 1,19 eura za liter. "Robíme to preto, lebo sme zobrali na lízing zariadenia, ktoré sú jednoúčelové. Nevyplatí sa to," hovorí František Beladič zo Združenia na podporu predaja surového kravského mlieka. Tvrdí, že ide už len o to, či budú mať menšiu, alebo väčšiu stratu.

Toľko automatov, koľko krčiem

Príkladov predaja mlieka cez automaty by sme prirodzene mohli uviesť viac, pozitívom však ostáva, že zdravie a kvalita slovenských potravín sa pomaly stávajú súčasťou nášho životného štýlu. Zostáva len veriť, že napriek uponáhľanosti súčasnej doby, zostanú ešte zákazníci verní nákupu kvalitného a plnohodnotného mlieka z automatu či mobilného mliečneho expresu. "Okrem priameho predaja domáceho farmárskeho produktu má predaj prostredníctvom automatov aj ekologický význam, pretože až 90 percent mlieka sa kupuje do obalov, ktoré si opakovane prinesie zákazník a tým sa nezaťažuje životné prostredie likvidáciou odpadu," doplnil informácie František Beladič. "Želám si, aby bolo v mestách či obciach toľko automatov, koľko je krčiem. Zvýšime spotrebu mlieka na občana, zlepšime zdravotný stav populácie a v neposlednom rade udržíme zamestnanosť, ako aj podporíme rozvoj nových pracovných miest. Ak udržíme produkciu potravín doma, znížime dovoz potravín zo zahraničia, čím podporíme domácu ekonomiku a pridaná hodnota zostane tu. Nezabúdajme ani na to, že pokiaľ budeme mať zdravých občanov, nebudeme musieť toľko investovať do zdravotníctva," vyjadril pred časom Stanislav Becik v skratke prepojenosť rezortu pôdohospodárstva a zvyšných rezortov. Ostáva len dúfať, že bude pribúdať tých, ktorí hľadajú "poctivé", čerstvé, kvalitné a najmä domáce potraviny. Ak je zákazník s produktom spokojný, vracia sa, odporučí ho svojim známym. Spokojní sú takto obaja, predajca a aj konzument.

Istoty írskej mliečnej rieky

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Reportáž, s. 5; BOHUMIL URBÁNIK) Istoty írskej mliečnej rieky Západoeurópske a mliekarsky rozvinuté krajiny sa intenzívne chystajú na Deň D, teda na prvý apríl 2015, kedy v Európskej únii definitívne "padnú" kvóty na produkciu surového kravského mlieka. Ba dá sa povedať, že tieto krajiny sú už väčšinou s prípravami hotové. O tom, ako rozmýšľajú a konajú farmári v týchto krajinách, si dnes ukážeme na príklade jedného z popredných írskych chovateľov.

DUBLIN. Pán Tony O'Regan chová zhruba 130 dojníc. Jeho hospodárstvo sa nazýva Woodbrook Farm, k dispozícii má 48 hektárov pasienkov. Mliečne podnikanie tohto írskeho farmára je totiž založené práve na využívaní pasienkov. Nejde však o extenzívne využívanie.

Na vedeckom základe

Samotný farmár hovorí, že k pasienkom pristupuje takpovediac na "vedeckom základe". Presne pozná zloženie zelenej masy, pravidelne kontroluje jednotlivé pastviny, a vyhodnocuje, koľko krmu sú ešte schopné poskytnúť pasúcemu sa stádu dojníc. "Dbám o to, aby pastvina ponúkala každej dojnici aspoň 18 kilogramov sušiny. Ak je to menej, nasleduje presun stáda na inú, žirnejšiu pastvu, alebo dojniciam krmivo pridám," vysvetľoval pán Tony O' Regan pred časom, pri návšteve Slovenska, našim chovateľom a producentom mlieka. A dodal, že náklady na jeden liter mlieka v jeho podmienkach predstavujú 25,6 centa. Jeho stádo tvorí holsteinský dobytok a dobytok plemena jersey, ktoré sú v ňom zastúpené takpovediac "päťdesiat na päťdesiat". "Ideálne by bolo, keby dve tretiny stáda pripadli na holstein a tretina na jersey," konštatuje Tony O' Regan. Podľa jeho skúseností by v takomto stáde bola lepšie reprodukcia, a zvieratá by natoľko nezaťažovali prostredie. "Všetci farmári v našej krajine síce nerozmýšľajú týmto spôsobom, ale takmer všetci sa snažia zlepšovať reprodukčné ukazovatele," konštatuje írsky farmár. On sám sa vo svojej chovateľskej praxi snaží o to, aby sa aspoň polovica stáda otelila do polovice februára, a aby telenie prebiehalo v čo najkratšom časovom úseku. "Môj dobytok je na pastve od polovice februára do novembra," hovorí Tony O'Regan, čím potvrdzuje, že nie náhodou Írsku prischol epiteton večne Zelený ostrov. Írskym farmárom prší ako na objednávku. Sú roky, kedy na ich pastviny na štvorcový meter padne za rok 1 200 milimetrov zrážok; samozrejme, takmer napospol dažďových. "Írsko má klímu a pôdu, vhodnú na produkciu mlieka," seabvedomo deklaruje Tony O'Regan. "Na našich pastvinách dokážeme produkovať veľmi kvalitné mlieko, určené okrem iného aj pre výživu detí."

Potok tečie za hranice

Aj cez prizmu týchto skúseností sa írski farmári v uplynulom období chystali na zrušenie mliečnych kvót. Vychádzali pritom zo skutočnosti, že v krajine sa chová 1,1 milióna dojníc. V Írskej republike sa produkciou mlieka zaoberá približne 18 tisíc gazdovstiev, jedna farma v priemere za rok vyprodukuje 300-tisíc litrov mlieka, a pritom v priemere chová 60 kráv. "V Írsku ročne vyrobíme 5,4 bilióna litrov surového kravského mlieka," sumarizuje Tony O'Regan. "A hoci nepatríme k veľkým krajinám, náš podiel na celosvetovej produkcii mlieka predstavuje 0,75 percenta." Úctu a rešpekt vzbudzujú aj ďalšie ukazovatele. Až 85 percent z celkovej mliečnej produkcie Íri vyvážajú za hranice. A ich mliečny potok je taký výdatný, že mliekom by dokázali plynule zásobovať až 52 miliónov spotrebiteľov. Bez bázne a hany hľadá írsky farmár aj na nadchádzajúce obdobie, teda na čas, kedy už budú kvóty na mlieko v EÚ minulosťou. "Kvóty boli na spoločnom európskom trhu zavedené v roku 1985," hovorí. "Predtým, zhruba od roku 1975, rástla naša produkcia každý rok o zhruba 5,7 percenta. Potom sa táto dynamika z pochopiteľných dôvodov pribrzdila." "Škodlivosť mliečnych kvót" z jeho pohľadu dokumentoval írsky farmár aj na inom príklade. V rokoch 1975 až 1985, teda v desaťročí pred zavedením mliečnych kvót, vzrástol počet kráv o 8 percent, ale produkcia mlieka vzrástla až o 72 percent. V dvoch desaťročiach po zavedení kvót, teda od roku 1985 do roku 2005, vzrástol počet kráv o 26 percent, ale produkcia mlieka sa zvýšila len o 11 percent. Nuž a vo finále svojho rozprávania pán Tony O'Regan trochu poodhrnul oponu a naznačil, ako aktívne sa Íri pripravovali na zrušenie mliečnych kvót. A ako vidia budúcnosť mliečného sektoru. "V Írsku sme si pripravili program s názvom Food Harvest 2020. V ňom sa predpokladá, že mliečna produkcia sa do roku 2020 zvýši o 50 percent," konštatuje Tony O'Regan. Na mliečnu explóziu sa pripravili aj spracovatelia mlieka. Írsky farmár to priblížil na príklade firmy Dairygold, ktorá spracúva mlieko od 3 000 írskych farmárov. Tento spracovateľ chce do roku 2020 zvýšiť mliečnu produkciu o takmer 64 percent.

Nie slová, ale činy

Na zrušenie kvót sa Íri nepripravovali len slovami, ale prípravy podporili konkrétnymi skutkami. A finančnými injekciami. Už spomenutí spracovatelia sa rozhodli 200 miliónov eur investovať do modernizácie a do rozšírenia spracovateľských kapacít. A chovatelia dojníc, farmári, kontinuálne zvyšujú stavy dojníc. S týmto procesom začali už v roku 2006, kedy v Írskej republike chovali 245-tisíc dojníc. A v roku 2010 ich už chovali 317-tisíc. Íri sa pustili do rozširovania chovov a produkcie aj s vedomím rizika, že za nadprodukciiu im v poslednom období platnosti kvót hrozia zo

strany EÚ sankcie. Pre zaujímavosť, na posledný celý kalendárny rok platnosti mliečnych kvót, teda na rok 2014, si naplánovali zvýšiť počty jalovíc o 100-tisíc jedincov. Írski chovatelia si dobre uvedomujú svoju silu a pozíciu na trhu. Aj preto mohol ich predstaviteľ, pán Tony O'Regan, na stretnutí so slovenskými kolegami bez okolok vyhlásiť, že írski chovatelia na výrobe mlieka celkom jednoznačne zarábajú. A na tomto fakte by sa nemalo nič zmeniť ani po 1. apríli 2015.

COPA-COGECA o situácii v sektore mlieka

Tlačová správa Copa-Cogeca

Organizácia Copa-Cogeca uviedla, že prvovýrobcovia mlieka musia získať také výnosy, ktoré by zabezpečili dynamiku odvetvia mlieka, resp. aby pokryli dopyt, ktorého rast je na úrovni 2,1 % ročne.

Predseda Pracovnej skupiny pre mlieko pri Copa-Cogeca Mansel Raymond sa 27. januára 2015 vo verejnej diskusii na tému Perspektívy mliečneho sektora, ktorá bola organizovaná poslancami Európskeho parlamentu, vyjadril, že prvovýrobcovia mlieka musia získať také výnosy, ktoré by zabezpečili dynamiku odvetvia mlieka, resp. aby pokryli dopyt, ktorého rast je na úrovni 2,1 % ročne.

„V čo najkratšom čase musíme zmierniť tlak na trhu s mliekom spôsobený stratou ruského trhu (čo sa týka 13 % objemu a 13,4 % hodnoty) a nižšími nákupmi z Číny. Intervenčná cena sotva pokrýva 60 % výrobných nákladov prvovýrobcov a tlačí na nákupné ceny mlieka. Je potrebné ju upraviť podľa aktuálnych podmienok a zabrániť tak kolapsu na trhu s mliekom“, uviedol M. Raymond. „Taktiež potrebujeme podporu odbytu produkcie na nových trhoch, podporu pri odstránení umelých obchodných bariér a podporu vývozu. Európska komisia musí konať“, dodal.

„Podľa výhľadov sa v strednodobom horizonte očakáva rast dopytu po mliečnych produktoch na svetových trhoch o 2,1 % ročne až do roku 2024 a my potrebujeme nadobudnúť takú pozíciu, aby sme vedeli využiť túto príležitosť a zostať kľúčovým hráčom na svetovom trhu. Na odstránenie kolísavosti na trhu s mliekom a zmiernenie rizika výrobcov sa musia rozvinúť termínované obchody. V počiatočnej fáze je nevyhnutná podpora zo strany európskych inštitúcií. Musia byť podporené aj výrobné-odbytové družstvá, ktoré môžu zmierniť riziko výrobcov mlieka a dosiahnuť lepšiu cenu za surovinu. Okrem toho by mali byť zavedené aj iné nástroje na zmiernenie rizika, ako napríklad poistenie.

„Na zlepšenie postavenia a príjmov prvovýrobcov musí byť plne implementovaný mliečny balíček EÚ s písomnými zmluvami medzi prvovýrobcami a spracovateľmi. Komisia taktiež musí konať a trestať v potravinovom reťazci praktiky, ktorými obchod zastrašuje výrobcov pri znižovaní cien až „pod hranicu výrobných nákladov“. V potravinovom reťazci potrebujeme dosiahnuť väčšiu otvorenosť a transparentnosť, a to aj prostredníctvom nedávno vytvoreného EÚ Observatória pre trh s mliekom, ktoré poskytuje aktuálne informácie“, zdôraznil M. Raymond.

Na záver M. Raymond uviedol: „Mlieko je produkt výživy a podstatná je stratégia zameraná na podporu jeho spotreby a posilnenie zdravých stravovacích návykov mladej generácie. Dôležitá je aj podpora programov zameraných na kvalitu v rámci Programu rozvoja vidieka. Napokon, nevyhnutne sa musíme venovať aj výskumu a inováciám“.

Preklad: Úrad Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka

Levická škola je podľa zamestnávateľov najlepšia v kraji

(04.02.2015; www.sme.sk; Spravodajstvo, 14:25, s. -; (SOŠ)) Najlepšou strednou odbornou školou podľa zamestnávateľov v Nitrianskom kraji je Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Leviciach.

LEVICE. Prieskum medzi zamestnávateľmi uskutočnil Úrad vlády SR v rámci švajčiarsko-slovenského projektu Odborné vzdelávanie a príprava pre trh práce. V prieskume

zamestnávateľa hodnotili celkovú pripravenosť absolventov pre prax, iniciatívnosť školy v hľadaní spolupráce s podnikmi, dĺžku odbornej praxe ako aj kvalitu praktickej prípravy študentov.

SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Levice vychováva odborníkov už takmer 70 rokov. Teraz bola takto pozitívne ohodnotená zamestnávateľmi. Pre skvalitnenie prípravy žiakov otvorila škola nové študijné a učebné odbory a tiež zriadila Centrum odborného vzdelávania a prípravy. V rámci centra zrevitalizovali školský sad, zrekonštruovali odborné učebne a vybavili ich modernými vzdelávacími pomôckami.

Pre odborný rozvoj študentov vytvárajú partnerstvá so zamestnávateľmi z regiónu a tiež sa zapájajú do európskych projektov. V rámci projektov Programu celoživotného vzdelávania škola spolupracuje s partnermi z Čiech, Poľska, Grécka, Francúzska, Portugalska a Rumunska. Návštevy u zahraničných partnerov ponúkajú študentom ďalšie možnosti ich odborného aj osobnostného rastu. "Ocenenie SOŠ PaSV Levice ako najlepšej strednej odbornej školy v kraji nám potvrdilo správnosť nášho smerovania a aj naďalej sa budeme usilovať o napredovanie a skvalitňovanie podmienok štúdia," zhodujú sa vedenie školy aj jej pedagógovia.

Kontroly sa zintenzívnia

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Titulná strana, s. 1; tasr) Štátna veterinárna a potravinová správa bude môcť vykonávať kontroly v poľnohospodárskej prvovýrobe nielen po zbere úrody. Po novom totiž majú byť možné inšpekcie vo všetkých stupňoch výroby produktov.

BRATISLAVA. Vyplýva to z novely zákona o potravinách, ktorú v utorok schválili poslanci NR SR. Súčasná právna norma umožňuje vykonávať kontroly len po zbere úrody. Novelou sa však do legislatívy majú zapracovať európske právne predpisy, ktoré hovoria o rozšírení kompetencií v poľnohospodárskej prvovýrobe. Cieľom je, aby členské štáty viac monitorovali, či prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov plnia príslušné požiadavky potravinového práva vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie. O bezpečnosti potravín tak má byť lepšie informovaná aj verejnosť. Prostredníctvom novely sa zároveň zo slovenskej legislatívy vypúšťajú pojmy dátum spotreby a dátum minimálnej trvanlivosti. Právna norma má nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2015.

Burzový komentár

(04.02.2015; Roľnícke noviny; č. 06, Ceny, s. 9; ADRIÁN ŠEDIVÝ) Slabšie Euro pomáha cene pšeníc. Dobré výhľady na exporty pomáhajú pšeniciam na MATIF-e rásť. Na druhej strane Chicago uzatvára obchodovanie slabnutím cien. Kukurica zase v zámorí posilnila.

Pšenice: Posilnený americký dolár podporuje exportné aktivity pšeníc čím cena na MATIF-e narástla. Marcová cena sa pohla o 3,25 EUR/t smerom nahor a z minulotýždňového poklesu 6,00 EUR/t sa dostala späť. Euro sa nachádza na najnižšej úrovni oproti americkému doláru za posledných 11 rokov, čím sa slabnúca mena stáva atraktívnym artiklom pre komodity pri exporte. Tento fenomén môže spôsobiť aj prípadný nedostatok pšeníc na domácom trhu. Strategie Grains vychádza z predpokladu výrazne nižšej úrody pšeníc ako v minulom roku. Francúzki analytici odhadujú produkciu mäkkých pšeníc v EÚ na úroveň 140,4 mil. t, čo je o 7,9 mil. t menej ako bolo v roku 2014. Francúzsko odhaduje zásoby pšenice ku koncu sezóny na úrovni 4,3 mil. t, čo je najviac za posledné 4 roky. V USA trpia pšenice nízkou konkurencieschopnosťou. Chicago uzatvára už po ôsmy raz za sebou v červených číslach. V Rusku sa ukazujú prvé výsledky embarga na ruský export. Ceny pre štandardnú pšenicu mierne poklesli, avšak u vysokých kvalít mierne vzrástli. Analytici SovEcon vychádzajú z predpokladu, že sa ruské vývozy obilovín oproti decembru 2015 zredukujú na polovicu

Kukurica: Cena kukurice z posledných dní celkom dobre spamätáva. Silné ceny na parite FOB na základe dopytu spracovateľského priemyslu a dopytu pre export sa postarali o nárast cien kukurice až o 7 centov/bushel. Ceny podporujú taktiež krmivári, ktorí dopĺňajú znížené zásoby

krmovín po sviatkoch. Očakávajú sa problémy etanolového sektoru, ktorý na základe neustále padajúcich cien benzínov, bude spracovávať kukuricu len na 80 percent. Na MATIF ?e cena kukurice narastá na základe nárastov cien pšeníc zo zámoria. Marcové ceny narástli o 1,25 EUR/t kde kukurica uzatvára ceny na úrovni 159,50 EUR/t.

Ministerstvo zaviedlo na prebaľovanie potravín nové pravidlá

BRATISLAVA (SITA) - Prevádzkovatelia, ktorí vykonávajú balenie, respektíve prebaľovanie potravín z pôvodného obalu do nového obalu, budú musieť túto činnosť vopred nahlásiť štátnej alebo príslušnej veterinárnej a potravinovej správe. Oznámia čas, druh i množstvo prebaľovanej potraviny. Inšpektori budú robiť náhodné kontroly. Nové pravidlá zavádza ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV) v novele zákona o potravinách, ktorú schválil parlament. Novela zároveň držiteľom licencie na prebaľovanie potravín stanovuje, že budú musieť mať v zamestnaneckom pomere odborne spôsobilú osobu, ktorá bude garantom kvality. Garantom môže byť len človek s príslušnou kvalifikáciou v oblasti potravinárstva alebo veterinárneho lekárstva.

Pôvodne chcel minister licencie odobrať

Týkať sa to nebude prvovýrobcov. Pôvodne chcel rezort odobrať licencie na prebaľovanie a vydávať nové na základe prísnejších kritérií, avšak tento postup mu znemožnila európska legislatíva. Novela zákona zároveň zo slovenskej legislatívy vypúšťa definíciu pojmov "dátum spotreby" a "dátum minimálnej trvanlivosti", či ustanovenia o označovaní potravín, nakoľko tie sú už vymedzené nariadením Európskeho parlamentu a Rady. Úpravou sa predchádza duplicita.

Ministerstvo zavádza nový pojem

Agrorezort tiež nahrádza v legislatíve pojem "internetový predaj" pojmom "predaj na diaľku". Odôvodňuje to tým, že nový pojem plnšie pokrýva túto oblasť predaja potravín. "Ide najmä o predajcov, ktorí na základe informácií na internete ponúkajú tovar cez telefón a pošlú ho po kuriérovi, poštou a pod. Nepredávajú cez internet, tam sú potraviny len vystavené, ale objednať si ich je treba telefonicky alebo písomne," konštatuje MPRV. Návrh agrorezortu ďalej rozširuje zoznam prevádzkarní o prevádzkarne na výrobu kľíčkov, ktoré musia byť schválené príslušným orgánom a spĺňať stanovené požiadavky pred začatím výroby. Novela zákona by mala nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2015.

RÚ SR: Predaj pozemkov a pôdy narazil na rôzny postup katastrálnych úradov

Bratislava (TASR) - Katastrálne odbory okresných úradov prerušujú konania pri prevode tých rodinných domov, s ktorými sa predávajú aj pozemky za domom. TASR na to upozornil tajomník Realitnej únie (RÚ) SR Mojmir Plavec. Problémy pri prevode podľa neho robí rôzny výklad slovného spojenia "pozemok priľahlý k stavbe".

"Katastre prerušujú konania preto, že takéto pozemky nepovažujú za takzvaný priľahlý pozemok. V takom prípade by sa mal predávať ako poľnohospodársky, a teda prejsť náročnou procedúrou ponuky," konštatoval Plavec. Katastrálne úrady podľa neho rôzne vykladajú aj pojem "blízke osoby", na ktoré môžu majitelia pôdy previesť vlastníctvo pôdy bez toho, aby ju ponúkli spoluvlastníkom pozemku alebo farmárom.

Úrad geodézie, kartografie a katastra (ÚGKK) SR v reakcii pre TASR odmietol hodnotiť zákon, keďže nie je jeho gestorom, a teda nerobí výklad jeho ustanovení. Upozornil však, že katastrálne odbory okresných úradov posudzujú každý prípad individuálne.

"Nie vždy je možné zistiť len z údajov katastra nehnuteľností, či ide o takzvaný priľahlý pozemok k stavbe, s ktorou svojím umiestnením a využitím tvorí funkčný celok," reagoval ÚGKK. Pripomenul, že v takých situáciách je dôkazné bremeno vo veľkej miere práve na účastníkoch

zmluvného vzťahu. "V rámci konania by mali preukázať, že ide o pozemok priľahlý k stavbe, s ktorou svojím umiestnením a využitím tvorí funkčný celok. Odporúčame preukázať to napríklad potvrdením stavebného úradu. Pokiaľ účastníci zmluvy preukážu, že o taký pozemok ide, prevedie sa spolu so stavbou," uviedol ÚGKK.

Pokiaľ ide o prevod na blízku osobu, zákon o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku ustanovil, že sa to preukazuje čestným vyhlásením prevádzajúceho alebo kópiou dokladu, ktorý uvedenú skutočnosť potvrdí.

"Účastník konania zodpovedá za to, že v čestnom vyhlásení uviedol pravdivé údaje. Katastre čestné vyhlásenia akceptujú, ak sú urobené v súlade so správnym poriadkom. V prípade predkladania dokladov, napríklad rodného listu, sobášneho listu, nepredpokladáme vznik problémov v praxi pri preukázaní uvedenej skutočnosti," doplnil ÚGKK.

Výkup pôdy si vyžaduje premyslenú stratégiu

Pôda je obmedzeným materiálnym zdrojom, ktorý je z tohto dôvodu nevyhnutné ochraňovať a venovať mu osobitnú pozornosť, a to predovšetkým z pohľadu poľnohospodárskeho podniku, pre ktorý je pôda kľúčovým nástrojom k dosiahnutiu zisku.

Vlastníctvo pôdy otvára poľnohospodárskemu podniku množstvo možností a zabezpečuje mu hospodársku istotu. Podnik investujúci do dlhodobého nehnuteľného zdroja sa prezentuje ako stabilný subjekt, ktorý zvyšovaním podielu pôdy vo svojom majetku získa predovšetkým:

z hľadiska okamžitého efektu:

- vyšší podiel vlastného imania
- vyššiu mieru vlastného zabezpečenia
- vyššiu mieru úverovej bonity pri získavaní úverov či pôžičiek

z dlhodobého pohľadu:

- jeden z najlepších spôsobov investovania kapitálu z aspektu návratnosti a zhodnotenia vstupných zdrojov (miera obratu podstatne prevyšuje štandardné finančné nástroje)
- finančnú úsporu najmä z dôvodu neplatenia nájomného
- zlepšenie hospodárskych ukazovateľov
- odbúranie sporov týkajúcich sa vlastníctva či užívania

Právne vzťahy týkajúce sa pôdy sú v podmienkach SR regulované celým komplexom právnych predpisov. Odborná verejnosť v poslednej dobe rozdelila najmä diskusia ohľadom nového zákona o nadobúdaní vlastníctva k poľnohospodárskej pôde (*1). Práve v tejto dobe je za aktuálnych podmienok ideálna situácia pre poľnohospodára v danom katastrálnom území realizovať výkup poľnohospodárskej pôdy, a to hlavne z dôvodu, že nový zákon jeho pozície ako kupujúceho pri nadobúdaní pôdy posilňuje a z veľkej časti ho privileguje.

Tomuto procesu je však potrebné venovať dôslednú pozornosť. V rámci celkovej realizácie výkupu môže totiž vystať množstvo problémov, ktoré sú však z veľkej časti predvídateľné a ich dopad je správne zvolenými kvalifikovanými postupmi možné odbúrať.

V praxi je totiž v prvom kroku potrebné vyvarovať sa úskaliam plynúcim z nesystematického výkupu a nesprávne zvolenej výkupnej stratégie. Z hľadiska úspešnosti sa preto osvedčili ako najvhodnejšie výkupy realizované prostredníctvom externej špecializovanej spoločnosti. Je nevyhnutné nastaviť cieľový okruh predávajúcich, ktorých plánujeme osloviť, vymedziť ich vzťah k pôde a následne v závislosti od toho určiť metódu výkupu. Na to následne nadväzuje a kľúčovo určuje celkový priebeh výkupu ideálne nastavená počiatková a konečná výkupná cena. Je zřejmé, že v prípade nadhodnotenia reálnej trhovej ceny je riziko predčasného finančného vyčerpania subjektu či podstatné predĺženie návratnosti takejto investície. Naopak, ak je cena podhodnotená, v zásade nie je pre potenciálnych predávajúcich ponuka výkupu zaujímavá a na dlhšie obdobie môže zmarit snahy o výkup.

Následne, v prípade dohody subjektov už v samotnej formálnej finalizácii výkupu, môžu nastať problémy týkajúce sa nesprávnej identifikácie chýb predmetu kúpy, a to:

- chýb právnych (nehnuteľnosť je zaťažená záložnými právami, vecnými bremenami brániacimi riadnemu užívaniu, atď.) a

- chýb materiálnych (napr. pôda nie je spôsobilá na riadne užívanie)

V našich podmienkach je totiž potrebné počítať s možnou duplicitou vlastníctva, skresľujúcou evidenciou v katastri čo sa týka vlastníckych vzťahov a identifikácie subjektov. Nezriedka sa vyskytujú nepresné, neodborne spísané prevodné zmluvy či problémy v rámci katastrálneho konania.

Rady na záver:

pred tým, než budete realizovať výkup:

- určite si systém výkupu
- zadefinujte si výkupnú stratégiu
- určite si okruh možných predávajúcich a ich spoločné charakteristiky
- zvoľte správne cenu výkupu a jeho metódu
- poraďte sa s odborníkom

pred tým, než uzavriete kúpnu zmluvu:

- overte si správnosť údajov evidencie katastra vo vzťahu k identifikácii pôdy,
- vylúčte duplicitu vlastníctva k dotknutej pôde
- skontrolujte list vlastníctva, dôslednú pozornosť venujte časti C: ťarchy
- overte si správnosť údajov predávajúceho
- preverte spôsobilosť predávajúceho uzavrieť s Vami zmluvu
- určite si jasne výšku a splatnosť kúpnej ceny
- v ideálnom prípade poverte vypracovaním zmluvy odborne spôsobilú osobu

(*1) Zákon č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov

JUDr. Ing. Jana Marenčíková LLM, Peter Marenčík; polnoinfo.sk; 2.2.2015

Českému štátu chýbajú tisíce hektárov pôdy. Jurečka zakáže jej predaj

Úradníci v minulosti rozpredali toľko pozemkov, že ich nemajú dosť na verejnoprospešné stavby alebo vybavenie reštitúcií

Český štát v minulosti rozpredal viac pozemkov, než koľko si mohol dovoliť. Teraz mu tak chýba pôda na vrátenie reštituentom, ale napríklad aj na prípadnú zámenu kvôli stavbám diaľnic či protipovodňových hrádzí.

Ľudovecký minister poľnohospodárstva Marian Jurečka preto pripravil zákon, ktorým ďalší predaj štátnej pôdy zakáže. Počíta s tým, že norma by mohla začať platiť už od januára budúceho roka.

Štát teraz vlastní len necelých 170-tisíc hektárov pôdy. Voľných pozemkov je však v skutočnosti iba 87-tisíc hektárov - zvyšok je už vyblokován na reštitúcie alebo pre plánované štátne stavby, ako je napríklad cesta R11 z Jaroměře do Trutnova a k poľským hraniciam alebo rozšírenie pražského letiska.

Celkové požiadavky reštituentov, ministerstiev a štátnych úradov sú pritom oveľa vyššie. "Súčasný stav štátnej pôdy je mínus 205-tisíc hektárov," uviedol prvý námestník ministra poľnohospodárstva Jiří Jirsa.

Chystaný zákon o Štátnom pozemkovom úrade počíta s vytvorením pozemkovej rezervy. Na pôdu v nej sa nebude môcť buď vôbec siahať, alebo sa bude smieť iba vymieňať za inú. Predaj by mal byť úplnou výnimkou.

"Očakávame, že predaje štátnych pozemkov dobehnú do konca tohto roka. Od januára 2016 potom možnosť predaja pre výnimočné prípady síce zostane, ale skončí sa prax, keď sa predávali tisíce hektárov pozemkov ročne," uviedol minister Jurečka.

Drahé výkupy

Doterajšie nehospodárne nakladanie s pôdou sa erárnej pokladni predraží. Bude teraz musieť oveľa častejšie vykupovať vhodné pozemky pre stavbu diaľnic, protipovodňových stavieb alebo

vykonávanie pozemkových úprav. A to práve v čase, keď sám štát zvýšil platby za výkup pozemkov pod kľúčovými stavbami. Vlastníci teraz môžu dostať až šestnásobok odhadnej ceny namiesto pôvodného dvojnásobku.

S predajom veľkej časti štátnej pôdy sa počítalo už od konca 90. rokov. Lenže zatiaľ čo plány hovorili o maximálne 500-tisíc hektároch pôdy, štát ich počas uplynulých rokov rozpredal či zreštituoval cez 660-tisíc ha.

Za vlády Petra Nečasa (ODS) sa síce vytvorila špeciálna vládna rezerva, v tejto chvíli je v nej však len niekoľko stoviek hektárov. "Táto rezerva sa ukázala ako nedostatočná," uviedla šéfka Štátneho pozemkového úradu Svatava Marádová.

V novo plánovanej rezerve by malo byť minimálne 50-tisíc hektárov, minister Jurečka do nej ale chce previesť úplne všetku zvyšnú pôdu. "Naším cieľom je, aby odteraz maximum majetku zostalo vo vlastníctve Štátneho pozemkového úradu," dodal Jurečka.

Na otázku, prečo sa v minulosti predaj pôdy nezastavil včas, len krčí ramenami. "Neviem, prečo k tomu dochádzalo. Ako to mám okomentovať? Ak to bol nejaký zámer, alebo neznalosť ..., " hovorí Jurečka.

Jeho predchodca Petr Bendl (ODS) kritiku odmieta. "Predaj pôdy poľnohospodárom bol v poriadku, musia mať kde hospodáriť. A pozemky pre stavbu diaľnic štát vykupoval vždy, málokedy vlastnil tie konkrétne potrebné," uviedol Bendl.

Predtým však mal štát aspoň fond pôdy, z ktorého mohol vlastníkom pozemkov pod plánovanými stavbami ponúkať nehnuteľnosti na výmenu. Podobný obchod nedávno uzavrel napríklad v mediálne sledovanom prípade farmárky Ludmily Havránkovej, ktorá roky blokovala dostavbu diaľnice D11 pri Hradci Králové. "Výmeny sa dajú robiť len v obmedzenom množstve, nemôžete niekomu z Moravy ponúkať pozemok v južných Čechách," namieta Bendl.

Médiá však v minulosti zmapovali aj prípady, keď sa štát pozemkov pod budúcimi cestami dokonca dobrovoľne zbavil. To sa stalo napríklad v komplikovanej kauze pozemkov neďaleko Prahy pri Horoměřiciach, kde štát previedol súkromníkovi územie, na ktorom plánoval stavbu Pražského okruhu. O platnosť zmlúv sa dodnes súdi.

Lucie Kudláčková; Aktuálně.cz

Protesty poľnohospodárov v Poľsku: Varšava utráca 100 miliónov eur na Ukrajinu, ale neplatí svojim poľnohospodárom

Varšava (TASR) - V Poľsku sa začal celonárodný protest poľnohospodárov. Ich traktory zablokovali jednu z hlavných ciest v krajine - DK-2, ktorá spája východné regióny so západnými, túto informáciu prinieslo Rádio Poľska. Takýmto spôsobom sa poľnohospodári snažia upriamiť pozornosť vlády na kritický stav v poľnohospodárstve.

"Na proteste aj blokáde cesty sa zúčastňujú zástupcovia rôznych odvetví poľnohospodárstva, pretože podľa nich sa situácia všade zhoršuje," hlásilo Rádio Poľska.

Napríklad chovatelia ošípaných sa sťažujú na výrazné zníženie cien mäsa v dôsledku zavedenia ruského embarga na bravčové mäso a nálezu prípadov afrického moru u ošípaných v Poľsku. Chovatelia dobytka majú tiež straty z dôvodu zákazů rituálnej porážky pre židovských zákazníkov. Výrobcovia mlieka sa obávajú vysokých pokút za nadprodukciiu v roku 2014. Pestovatelia pšenice, zemiakov a obilia požadujú náhradu za škody spôsobené diviakmi.

Podľa denníka Gazeta Prawna, Poľská aliancia odborových zväzov (OPZZ) tiež požiadala, aby vláda vysvetlila, kde získala 100 miliónov eur na pomoc Ukrajine, zatiaľ čo poľnohospodárom vláda nechce poskytnúť ani oveľa menšie sumy.

"Na toto sa peniaze našli, a poslať sedem miliónov zlotých (1,8 milióna eur) na sanovanie strát výrobcom poľskej kukurice a zemiakov nemajú," uviedol šéf OPZZ Slawomir Izdebski. Povedal, že je to zatiaľ prvá protestná akcia a za ňou môžu nasledovať ďalšie. Podrobnosti, týkajúce sa ich prevedenia, vedenie odborov doposiaľ nezverejnilo.

Reakcia na sankcie

Pripomeňme si, že na začiatku augusta Rusko v reakcii na sankcie Spojených štátov, Európskej únie, Austrálie, Japonska a Kanady zakázalo dovoz potravín z týchto krajín.

Taktiež je zavedený úplný zákaz dodávok hovädzieho mäsa, bravčového mäsa, ovocia a zeleniny, mäsa, hydiny, rýb, syrov, mlieka a mliečnych výrobkov z Európskej únie, Spojených štátov, Austrálie, Kanady a Nórska na jeden rok. Úrady Európskej únie museli zaplatiť náhradu škôd poľnohospodárom, ktorí utrpeli značné straty.

Poľsko vtedy naliehalo na urýchlené otvorenie trhu Spojených štátov pre európske krajiny, aby sa ich producenti vyhli bankrotu.

Rusko ani čiastočne neobnoví dovoz mäsa z EÚ

Po januárových stretnutiach s Európskou komisiou prišiel ruský štátny dozor Rosselkhoz nadzor s návrhom, že bezpečnosť európskeho mäsa preskúmajú v niektorých krajinách únie jeho vlastné inšpekcie.

Riaditeľ dozorného úradu Sergej Dankvert hovoril, že kontroly by mohli prebehnúť v Dánsku, Nemecku, Taliansku, Holandsku, Maďarsku a vo Francúzsku. Rusi údajne plánovali obnovenie obchodu iba s vybranými krajinami, čo Komisia neakceptovala.

„Snažíme sa z tejto situácie nájsť východisko a vytvoriť možnosť, ako by sa mohlo európske bravčové vrátiť na ruský trh. Ak to však naši európski kolegovia považujú za neprijateľné, tak nebudeme iniciatívni,“ povedal minulý týždeň Dankvert.

Viacere médiá v polovici januára informovali, že ponuka, aby ruské úrady rozhodovali o nezávadnosti mäsa z európskych krajín, vyšla v skutočnosti z prostredia Komisie. Dokazovať to má aj list Generálneho riaditeľstva EK pre zdravie a spotrebiteľov, ktorý získal spravodajský server EUobserver. Poľsko a pobaltské štáty varovali, že Rusko by ich mohlo znevýhodňovať z politických dôvodov.

Nemenovaný diplomatický zdroj pre EUobserver uviedol, že sa EÚ vzdáva solidarity. Proti tomu sa Komisia ohradila. Jej hovorca Enrico Brivio povedal, že s Moskvou vedú iba technický dialóg a cieľom aj naďalej zostáva vytvorenie spoločného rámca pre všetky krajiny dvadsaťosmičky.

„Doteraz sme nedosiahli žiadnu dohodu a budeme preto pokračovať v diskusii o fytozdravotných otázkach, ktorú sme začali už vo februári 2014,“ vyhlásil minulý pondelok komisár EÚ pre poľnohospodárstvo Phil Hogan. Dodal, že na takejto solidarite sa zhodli všetky členské štáty.

Diskusia o obnovení exportu bravčového mäsa je od širšej témy ruského potravinového embarga oddelená. Zákaz dovozu potravín, ktorý Moskva zaviedla ako reakciu na sankcie EÚ zostane v platnosti aj naďalej. Za rok 2014 to viedlo k rastu cien potravín takmer o 16 %. Samotné bravčové však za rovnaké obdobie zdraželo až o 47 %.

EurActiv.sk; 4.2.2015

Amylum zdvojnásobí výrobu, plánuje prestavbu areálu

(01.02.2015; www.sme.sk; Spravodajstvo, 14:09, s. -; Redakcia) Spolu štyridsať nových pracovných miest prinesie plánované rozšírenie výroby v bolerázskej fabrike Amylum. Spoločnosť oživila svoj zámer spred desiatich rokov, využiť však plánuje novonadobudnuté pozemky medzi železničnou traťou a Trnávku.

BOLERÁZ. Investíciu v celkovej hodnote asi 40-miliónov eur plánuje spoločnosť Amylum vo svojom závode v Boleráze. Jej cieľom je zvýšenie produkcie škrobov, sirupov a krmív, ktoré sa tu vyrábajú z potravinárskej kukurice.

Po prestavbe areálu a vybudovaní novej linky by sa objem spotrebovanej kukurice zdvojnásobil, z tisíc ton denne by stúpol na dvetisíc. Ročne by tak v závode spracovali až 700-tisíc ton tejto

vstupnej suroviny.

Zámer počíta aj s vytvorením ďalších pracovných miest, pri novej linke a doplnkových činnostiach by malo nájsť prácu asi štyridsať ľudí.

Podľa informácií dostupných na enviroportáli by s výstavbou v areáli závodu mali začať v januári budúceho roka, celú stavbu chcú skolaudovať do júna roku 2018.

Oživil záměr

O rozšírení výroby uvažovala spoločnosť už pred desiatimi rokmi, kedy spracovala a nechala posúdiť svoj prvý zámer. Ten je stále platný, vo svojom záverečnom stanovisku vtedy rozšírenie výroby odporučilo aj ministerstvo životného prostredia.

"Zámer spracovaný pred desiatimi rokmi uvažoval predovšetkým s rozšírením hlavného výrobného objektu, čo predstavovalo dispozičné riešenie v značne stiesnených podmienkach. Vzhľadom na to, že Amylum Slovakia sa medzičasom stal vlastníkom pozemkov medzi železničnou traťou a vodným tokom Trnávka, je pre realizáciu zámeru možné využiť nové priestorové možnosti," píše sa na enviroportáli.

Veľkorysejší priestor tak spoločnosti umožní vybudovať samostatnú sirupáreň a objekt vyskladnenia sirupov, pribudnúť by malo aj malé parkovisko pre asi päťdesiat áut pred podnikom.

Staré budovy v strede areálu plánuje spoločnosť zbúrať, po rekonštrukcii ich nahradia doposiaľ nevyužívané objekty. "Nové dispozičné riešenie priaznivo ovplyvní logistiku a bezpečnosť požadovanej navrhovanej výroby," hovorí zámer.

Oprava cesty

Starosta Boleráza Pavol Mackovčín hovorí, že prioritou pre obec je dnes rekonštrukcia cesty k železničnej stanici, vrátane mosta cez Trnávku. Práve táto cesta, od hlavného ťahu, je zároveň prístupovou komunikáciou do fabriky. "Cesta je v havarijnom stave, o jej oprave so spoločnosťou Amylum intenzívne rokujeme. Sú ústretoví, celá akcia by mala stáť asi milión eur," povedal Mackovčín s tým, že závod patrí k najväčším zamestnávateľom v obci.

Na kamiónovú dopravu sú tu obyvatelia vraj už zvyknutí, prekážalo im však, keď boli tiráky odstavené v bočných uličkách pri domoch. "To sa vyriešilo dopravným značením, dnes väčšie problémy v tejto súvislosti neevidujeme," dodal starosta.

Ekonomicko-právne správy

Prezident nepodpísal novelu Zákonníka práce, právna norma bude platiť

Bratislava (TASR) - Novela Zákonníka práce zostane bez podpisu prezidenta SR Andreja Kisku. Aj napriek tomu sa však od 1. marca tohto roka sprísnia podmienky pre agentúrne zamestnávanie na Slovensku.

Prezident najskôr novelu vrátil parlamentu na opätovné prerokovanie. Poslancom v Národnej rade (NR) SR sa však podarilo prelomiť jeho veto a právnu normu schválili v pôvodnom znení.

Novelou Zákonníka práce sa do legislatívy zavádza princíp spoločnej zodpovednosti užívateľského zamestnávateľa a agentúry za dodržiavanie mzdových podmienok pracovníkov. Táto zmena má zabezpečiť, aby mali agentúrni zamestnanci rovnaké mzdové podmienky ako interní zamestnanci, ak obe skupiny pracovníkov vykonávajú rovnakú alebo veľmi podobnú činnosť. Ak sa ukáže, že agentúrny zamestnanec nie je rovnako odmeňovaný, zodpovednosť za doplatenie mzdy bude nielen nielen samotná agentúra, ale aj užívateľský zamestnávateľ.

Ďalšou zmenou je zavedenie prezumpcie dočasného pridelenia. V praxi by to malo vyzerat' tak, že ak výkon práce bude naplňat' všetky znaky agentúrneho zamestnávania, bude sa takáto práca podľa Zákonníka práce považovať za dočasné pridelenie zamestnanca užívateľskému zamestnávateľovi.

Zakázané bude aj dočasné pridelenie zamestnanca na výkon rizikovej práce, teda práce zaradenej do 4. kategórie. "Vzhľadom na riziká, ktoré vznikajú pri výkone takejto práce, nie je možné na jej výkon pridelit' zamestnancov agentúry dočasného zamestnávania, ktorí často nie sú dostatočne zaškolení alebo chránení, čo v praxi vedie k zvýšenému riziku pracovných úrazov a k ohrozovaniu zamestnancov užívateľského zamestnávateľa," zdôvodnil rezort práce.

Miesto výkonu zamestnania bude po novom v pracovnej zmluve totožné s miestom pridelenia. Trvanie dočasného pridelenia zamestnanca bude dohodnuté dátumom jeho skončenia, to znamená konkrétnym dňom. "Na základe potrieb aplikačnej praxe sa navrhuje, aby zamestnanci agentúry dočasného zamestnávania, ktorí vykonávajú prácu pre užívateľského zamestnávateľa počas dočasného pridelenia, mohli byť vyslaní na pracovnú cestu len týmto zamestnávateľom. Navrhovanou právnou úpravou sa zabráni uskutočňovaniu fiktívnych pracovných ciest agentúrami dočasného zamestnávania," ozrejnilo ministerstvo.

Novelou sa zníži aj počet reťazení dočasných pridelení k tomu istému užívateľskému zamestnávateľovi na štyri z pôvodných piatich. Zo Zákonníka práce sa vypúšťa aj znak mzdy a odmeny z definície závislej práce. Ako totiž uviedlo ministerstvo práce, prax v niektorých prípadoch ukázala, že pri kontrole zamestnávateľa nedojednávajú so zamestnancami odmenu za vykonanie práce. Vypustenie týchto znakov však podľa rezortu práce nespôsobí to, že ľudia nedostanú za vykonanú prácu zaplatené. Povinnosť poskytnúť mzdu alebo odmenu za vykonanú prácu totiž vyplýva aj z Ústavy SR.

Prezident vrátil právnú normu parlamentu na opätovné prerokovanie pre pripomienky zamestnávateľských organizácií

Prezident vrátil právnú normu parlamentu na opätovné prerokovanie pre pripomienky zamestnávateľských organizácií. Firmy sa obávajú, uviedol Kiska, že zákon neprimerane zvýši náklady a zaťaží administratívu zamestnávateľov, či obmedzí ich schopnosť pružne reagovať na dopyt po výrobkoch a službách. Zároveň sú tiež presvedčené, že by skomplikoval a znemožnil realizáciu programov zamestnávania ľudí zo sociálne znevýhodnených skupín. To by mohlo v konečnom dôsledku zamedziť tvorbe nových a udržaniu existujúcich pracovných miest.

Zákon vylučujúci schránkové firmy s nejasnými vlastníckymi z verejných obstarávaní bude platiť bez podpisu prezidenta SR Andreja Kisku. Ten totiž opäť nepodpísal novelu zákona o verejnom obstarávaní. Hlava štátu právnú normu nedávno vrátila parlamentu na opätovné prerokovanie s pripomienkami. Plénum ich odmietlo a zákon schválilo v pôvodnom znení. Posunulo iba účinnosť na marec.

Kiska v novele identifikoval viacero chýb a nepáčila sa mu ani schválená výnimka zo zákona o verejnom obstarávaní týkajúca sa podlimitných zákaziek pri dodávaní tovarov alebo služieb súvisiacich s blížiacim sa predsedníctvom Slovenska v EÚ v roku 2016. Prezident nevidel dôvod na zavedenie výnimky, keďže termín predsedníctva je dlhodobo známy. V opätovne schválenom zákone však výnimka presadená Marošom Kondrôtom (Smer-SD) ostáva. Poslanec vládnej strany argumentoval tým, že rovnakú cestu využili aj iné krajiny, aby nemuseli postupovať náročným administratívnym procesom.

Podľa samotnej novely budú môcť byť súčasťou verejných zákaziek od marca len tie právnické osoby, ktoré preukážu vlastnícke vzťahy až po úroveň fyzickej osoby. Na základe prijatého uznesenia má v budúcnosti vzniknúť aj register konečných užívateľov výhod, ktorí stoja za schránkovými firmami.

Výnimku budú tvoriť akciové spoločnosti kótované na burzách v členských štátoch EÚ, Európskeho hospodárskeho priestoru a OECD, ako aj ich dcérske spoločnosti. Tieto firmy totiž podľa predkladateľa musia splniť rad náročných kritérií, a preto nemôže ísť o klasické schránkové firmy. Tým uchádzačom vo verejnom obstarávaní, ktorí budú nepravdivo informovať o svojej

majetkovej štruktúre, bude hroziť pokuta od Úradu pre verejné obstarávanie vo výške od 1000 do 10.000 eur.

"Dôvodom predloženia návrhu zákona je snaha zabezpečiť, aby sa verejného obstarávania mohli zúčastňovať iba spoločnosti so známou vlastníckou štruktúrou, čím vznikne priestor pre ucelenejší obraz o možných prepojeniach na politické pozadie," argumentoval predkladateľ. Nové prísnejšie podmienky sa majú týkať nielen nadlimitných, ale aj podlimitných zákaziek. Vzťahovať sa majú aj na osoby, ktoré preukazujú finančné a ekonomické postavenie záujemcu, ako aj jeho technickú alebo odbornú spôsobilosť.

Opozícia označila novelu za marketingovú a nedostatočnú. Viacerí poslanci sa snažili presadiť povinnosť pre schránkové firmy zverejňovať aj konečného užívateľa výhod z kontraktu so štátom. Miroslav Beblavý (nezaradený) a Lucia Žitňanská (Most-Híd) volali po zavedení registra týchto beneficentov, ktorý by spravovala Národná banka Slovenska (NBS). Tento register má zabezpečiť schválené uznesenie.

Zamestnanec? To je zodpovednosť a množstvo byrokratických povinností

Ak sa firma rozhodne, že prijme prvého zamestnanca, musí platiť každý mesiac za svojich zamestnancov preddavky na zdravotné poistenie a sociálne poistenie. Rovnako má povinnosť podávať zdravotnej a Sociálnej poisťovni výkazy za kalendárny mesiac.

Všetky dokumenty týkajúce sa zamestnanca a komunikácie s poisťovňami by si mal zamestnávateľ odložiť. Nikdy totiž nevie, kedy budete musieť úradom preukázať splnenie svojich povinností. Okrem toho, dokumenty treba mať k dispozícii v prípade, ak sa zamestnanec neosvedčí a zamestnávateľ mu preto dá výpoveď.

Zdravotná poisťovňa

Na Slovensku pôsobia v súčasnosti tri zdravotné poisťovne. Ak má zamestnávateľ napríklad troch zamestnancov, teoreticky môže každého nahlasovať v inej poisťovni. Musí tiež oznámiť, že sa stal ako zamestnávateľ platiteľom poistného.

Firma vykazuje zdravotnej poisťovni preddavky na poistné prostredníctvom výkazu, ktorého vzor upravuje poisťovňa. Môže to byť v listinnej alebo elektronickej podobe. Výkaz je zamestnávateľ povinný podať do troch dní odo dňa splatnosti preddavkov na poistné. Ak má zamestnávateľ jedného alebo dvoch zamestnancov, môže podávať papierový výkaz, napríklad osobne alebo ho zaslať poštou. Ak má zamestnávateľ troch a viac zamestnancov, výkaz musí podávať len elektronicky.

Sociálna poisťovňa

Aké povinnosti musí zamestnávateľ plniť voči Sociálnej poisťovni a v akých lehotách o tom hovorí zákon o sociálnom poistení.

Zamestnávateľ musí:

- prihlásiť sa do registra zamestnávateľov vedeného príslušnou pobočkou do ôsmich dní odo dňa, v ktorom začal zamestnávať aspoň jedného zamestnanca, a odhlásiť sa z tohto registra do ôsmich dní odo dňa, v ktorom nezamestnáva už žiadneho zamestnanca,
- prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia,
- oznámiť pobočke prerušenie nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti zamestnanca do ôsmich dní od tohto prerušenia,
- oznámiť pobočke začiatok a skončenie čerpania materskej dovolenky alebo rodičovskej dovolenky zamestnancom do ôsmich dní od začiatku čerpania a do ôsmich dní od skončenia čerpania materskej dovolenky alebo rodičovskej dovolenky,
- predkladať pobočke výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v členení na jednotlivých zamestnancov a na nemocenské poistenie, starobné poistenie a starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie, úrazové

poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a rezervný fond solidarity a predkladať na výzvu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne podklady na zistenie správnej sumy poistného a príspevku na starobné dôchodkové sporenie,

- opravný výkaz poistného, ak zistí, že vo výkaze uviedol nesprávne údaje, najneskôr do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo predpísané dlžné poistné,
- viesť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely sociálneho poistenia a predložiť túto evidenciu pobočke Sociálnej poisťovne do troch dní od uplatnenia nároku na dôchodkovú dávku alebo od skončenia pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi,
- oznámiť pobočke zmenu svojho názvu, sídla do ôsmich dní od tejto zmeny,
- oznámiť organizačnej zložke zmenu mena a priezviska zamestnanca do ôsmich dní odo dňa, v ktorom sa o tejto zmene dozvedel,
- oznámiť organizačnej zložke, že jeho zamestnanec je štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa, ako aj každú zmenu týchto skutočností do ôsmich dní od tejto zmeny. (povinnosť od 1. januára 2014).

Sociálnej poisťovni je povinný zamestnávateľ predkladať mesačný výkaz poistného a príspevkov, ak zamestnáva zamestnancov alebo dohodárov s pravidelným mesačným príjmom. Ak zamestnáva aj osoby s nepravidelným príjmom, musí podávať aj výkaz poistného a príspevkov. Tieto výkazy zasiela do Sociálnej poisťovne elektronicky.

Komplikované je podľa Veroniky Dubielovej, majiteľky poradenskej spoločnosti Účtovná jednotka, najmä vyplnenie výkazu poistného a príspevkov, v ktorom sa nepravidelný príjem jedného zamestnanca rozpočítava na niekoľko mesiacov.

"Častou chybou je nesprávne označenie tohto výkazu. V hlavičke Výkazu poistného a príspevkov sa v poličku príjmy zúčtované v mesiaci uvádza kalendárny mesiac, v ktorom boli zúčtované príjmy, a nie mesiac, za ktorý boli zúčtované príjmy."

Zamestnávateľ si môže prostredníctvom elektronického prístupu v Sociálnej poisťovni vždy skontrolovať všetky predpisy platieb na základe zaslaných výkazov a skutočné platby odvodov. V saldokonte zamestnávateľ vidí, či Sociálna poisťovňa správne priradila jeho platby, či nemá nedoplatok alebo preplatok.

Ako označiť platby do poisťovní

Dôležité je správne označiť platbu poistného do poisťovní. Pri platbe preddavku na poistné do zdravotnej poisťovne musí zamestnávateľ zadať variabilný symbol, ktorým je číslo platiteľa poistného pridelené pri registrácii. Pri platbe poistného do Sociálnej poisťovne je variabilným symbolom identifikačné číslo zamestnávateľa, ktoré pri registrácii pridělila Sociálna poisťovňa. Ako špecifický symbol sa pri platení poistného uvádza mesiac a rok, za ktorý patrí úhrada, v tvare MMRRRR alebo v tvare RRRRMM.

Hrozba pokút

Ak zamestnávateľ na výzvu Sociálnej poisťovne nepredloží podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, Sociálna poisťovňa môže predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru.

Zamestnávateľovi, ktorý neodviedol poistné na starobné dôchodkové sporenie včas alebo ich odviedol v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici. Penále nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále nie je vyššie ako 3,32 eura.

Za porušenie povinností v zákone o sociálnom poistení môže Sociálna poisťovňa uložiť pokutu až do výšky 16 596,96 eura. Zamestnávateľ je povinný nahradiť neprávom vyplatené sumy na nemocenskej dávke, dôchodkovej dávke aj úrazovej dávke, ak potvrdil nesprávne údaje rozhodujúce na vznik nároku na dávku, nároku na jej výplatu alebo jej sumu a v dôsledku toho sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Právo na náhradu neprávom vyplatených súm sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila, že sumy sa vyplátili neprávom, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa ich výplaty. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku a počas výkonu rozhodnutia.

Výška odvodov u dohodára		
Typ dohodára	Sadzba zamestnanca	Sadzba zamestnávateľa
DoBPS - študent s max. príjmom 200 eur	0 %	1,05 % (GP, ÚP)
DoBPS nad stanovenú sumu alebo pre ďalšiu dohodu	7 % (SP, IP)	22,80 % (GP, ÚP, SP, IP, RF)
DoVP alebo DoPČ - poberateľ starobného a výsluhového dôchodku, ak dovŕšil dôchodkový vek	4 % (SP)	19,80 % (GP, ÚP, SP, RF)
DoVP alebo DoPČ - poberateľ invalidného a invalidného výsluhového dôchodku	7 % (SP, IP)	22,80 % (GP, ÚP, SP, IP, RF)
DoVP alebo DoPČ - osoba, ktorej bol priznaný predčasný starobný dôchodok s pravidelným mesačným príjmom	9,4 % (NP, SP, ZP)	31,20 % (GP, ÚP, SP, RF, NP, ZP)
DoVP alebo DoPČ - osoba, ktorej bol priznaný predčasný starobný dôchodok s nepravidelným príjmom	8 % (SP, ZP)	29,80 % (GP, ÚP, SP, RF, ZP)
DoVP alebo DoPČ - ostatní dohodári s pravidelným mesačným príjmom (rovnaké ako „klasický“ zamestnanec)	13,40 % (NP, SP, IP, PvN, ZP)	35,20 % (GP, ÚP, SP, IP, RF, NP, PvN, ZP)
DoVP alebo DoPČ - ostatní dohodári s nepravidelným príjmom	11% (SP, IP, ZP)	32,80 % (GP, ÚP, SP, IP, RF, ZP)

Použitie skratky: DoBPS - dohoda o brigádnickej práci študentov, DoVP - dohoda o vykonaní práce, DoPČ - dohoda o pracovnej činnosti, GP - garančné poistenie, ÚP - úrazové poistenie, SP - starobné poistenie, IP - invalidné poistenie, RF - rezervný fond solidarity, NP - nemocenské poistenie, PvN - poistenie v nezamestnanosti, ZP - zdravotné poistenie

Príklad platenia odvodov u dohodára

Uzatvorená dohoda o vykonaní práce od 1. 8. 2014 - 30. 11. 2014 (nie študent, ani dôchodca). Odmena bude vyplatená po dokončení a odovzdaní práce, to je v decembri vo výške 120 eur. Ide o nepravidelný príjem.

Odvody

Zdravotné poistenie:

- organizácia 12 eur (10 %), pracovník 4, 80 eura (4 %), spolu do poisťovne 16, 80 eura.

Sociálna poisťovňa:

- starobné poistenie organizácia 16,80 eur (14 %), pracovník 4,80 eur (4 %), spolu 21,60 eur,
- invalidné poistenie organizácia 3,60 eur (3 %), pracovník 3, 60 eur (3 %), spolu 7, 20 eur,
- garančný fond organizácia 0,28 eura (0,25 %)

- úrazové poistenie organizácia 0,96 eura (0,80 %)
- rezervný fond organizácia 5,68 eura (4,75 %)
- poistné do SP organizácia 27,32 eura, pracovník 8,40 eura, spolu 35,72 eura,
- poistné spolu do SP a zdravotky organizácia 39,32 eura, pracovník 13,20 eura, spolu 52,52 eura.

Výkaz poistného a príspevkov má označenie 12992014, teda sa uvádza mesiac, v ktorom boli zúčtované príjmy, december 2014. V prílohe výkazu je potrebné tohto dohodára vyplniť až štyrikrát, a to za mesiace 08/2014 - 11/2014, pričom ku každému mesiacu prislúcha pomerná časť, to je 30 eur.

Zuzana Kollárová; Trend; 4.2.2015

Päť praktických rád k ročnému zúčtovaniu dane zamestnanca

Ak zamestnanec alebo dohodár nechce mať starosti s podávaním daňového priznania, musí požiadať svojho zamestnávateľa, aby mu urobil ročné zúčtovanie dane. Je však viacero situácií, kedy sa zamestnanec povinnosti podať daňové priznanie nevyhne.

1. Zamestnanec má viacerých zamestnávateľov, pracuje aj na dohodu

Nič neobvyklé, ak mal zamestnanec vlni viacerých zamestnávateľov. S jedným má klasický pracovný pomer, u druhého pracuje len pár hodín v mesiaci na kratší pracovný čas a s tretím podpísal dohodu. Kto mu urobí zúčtovanie dane? Môže oň požiadať zamestnávateľa, u ktorého si uplatňoval nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka. Ak si mesačnú nezdaniteľnú sumu neuplatňoval u žiadneho, môže o zúčtovanie preddavkov požiadať ktoréhokolvek z nich. O zúčtovanie môže požiadať aj bývalého zamestnávateľa, ktorý mu vlni vyplácal mzdu.

Tomu zamestnávateľovi, ktorý mu daň zúčtuje však musí predložiť potvrdenia o príjme od dvoch zostávajúcich zamestnávateľov. U zamestnanca, ktorý si priebežne počas roka neuplatňoval nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka a daňový bonus, toto zamestnávateľ zohľadní, ak preukáže, že na uplatnenie nezdaniteľnej sumy a na daňový bonus mal nárok.

Zamestnávateľ zamestnancovi po vykonaní ročného zúčtovania, najneskôr však pri zúčtovaní mzdy za mesiac apríl (najneskôr do 30. apríla) zúčtuje rozdiely v dani. Buď na dani doplatí alebo mu vráti daňový preplatok.

2. Príjmy zo zamestnania ale aj z prenájmu či predaja nehnuteľnosti

Zamestnanec má živnosť, z ktorej ale nedosiahol žiadne príjmy. Daň mu môže zúčtovať jeho zamestnávateľ. Prekážkou nemusí byť ani iný príjem.

Napríklad zamestnanec má príjem z prenájmu bytu. Ak na prenájme zarobil vlni len do 500 eur, takýto príjem je od dane oslobodený a teda mzdu a daň mu môže zúčtovať jeho zamestnávateľ. Iná situácia by bola, ak by z prenájmu mal vyšší príjem. V takomto prípade si musí sám podávať daňové priznanie typu B.

3. Zamestnankyňa má trvalý pracovný pomer, neskôr je na materskej

Dávky, ktoré žena dostáva počas materskej a rodičovskej dovolenky, sú od dane z príjmov oslobodené a nie sú predmetom ročného vyrovnania daňovej povinnosti. Materská dovolenka počas minulého roka nie je prekážkou toho, aby zúčtovanie robil zamestnávateľ. Ak žena na materskej mala časť roka príjmy z práce a potom poberala materskú, zúčtovanie jej urobí zamestnávateľ, ak ho o to požiada. Ak však okrem toho napríklad predala byt, musí si podať daňové priznanie.

4. Čo ak ste o zúčtovanie nepožiadali

Zamestnanci v takomto prípade dostanú od zamestnávateľa najneskôr do 10. marca potvrdenie o zárobku. To potom priložia k daňovému priznaniu.

Dokedy musí zamestnávateľ dať potvrdenie:

- **do 10. februára** po skončení zdaňovacieho obdobia, ak ho zamestnanec o vystavenie potvrdenia požiada najneskôr do 5. februára,

- **do 10. marca** po skončení zdaňovacieho obdobia, všetkým zamestnancom, ktorí nepožiadali o vykonanie ročného zúčtovania dane ani o vystavenie potvrdenia o príjmoch a ktorí budú podávať daňové priznanie.

5. Pokuty za nevykonanie ročného zúčtovania dane

Zákon myslí aj na to, keď zamestnávateľ neurobil ročné zúčtovanie zamestnancovi, ktorý oň riadne požiadal. Daňový úrad mu môže dať pokutu 15 eur za každého takéhoto zamestnanca. Výška celkovej pokuty za príslušné zdaňovacie obdobie nemôže presiahnuť 30-tisíc eur za všetkých zamestnancov, ktorí o zúčtovanie požiadali.

Trend; ZK; 5.2.2015

Poslanci schválili zákon o poistení, má odmeňovať i trestať

BRATISLAVA (SITA) - Poist'ovne by pri určovaní cien zákonného poistenia áut mali dostať povinnosť uplatňovať systém bonusu a malusu. Mali by teda zohľadniť buď zľavu na poistnom za bezškodový priebeh, alebo príplatok v prípade, ak z poistenia zodpovednosti išlo poistné plnenie. Vyplýva to z novely zákona o povinnom zmluvnom poistení (PZP) zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorú v rámci nového zákona o poist'ovníctve schválili poslanci. Úlohou systému bonus - malus je podľa materiálu zabezpečiť poisteným spravodlivé určenie poistného, povzbudzovať poistencov jazdiť bezpečnejšie a lepšie oceniť individuálne riziko, za ktoré bude každý poistenec platiť adekvátne poistné.

Poistné má korešpondovať so škodovosťou poisteného

Zavedením nového systému by malo poistné podľa návrhu korešpondovať so škodovosťou každého poisteného. Novinka by sa mala vzťahovať len na novouzatvorené poistné zmluvy. Zároveň by sa mala zrušiť povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu na zostávajúcu časť poistného obdobia s doterajším poist'ovateľom, ak poistenie zodpovednosti zaniklo pre neplatenie poistného. Takéto ustanovenie podľa ministerstva financií spôsobovalo v praxi neprehľadnú právnu situáciu. Poistený totiž platil poistné za poistenie zodpovednosti, ale až pri poistnej udalosti sa zistilo, že predmetná poistná zmluva je neplatná.

Cieľom návrhu zákona o poist'ovníctve je implementovať eurosmernicu

Taktiež by sa malo vypustiť ustanovenie hovoriace o tom, že poistnú zmluvu na to isté poistné obdobie nemožno uzavrieť u iného poist'ovateľa. Cieľom predmetného ustanovenia bolo primárne zabrániť prípadom nežiaduceho viacnásobného poistenia, keď prevádzkovateľ motorového vozidla je poistený naraz po to isté poistné obdobia u dvoch, resp. viacerých poist'ovateľov, hoci poistné plnenie za neho môže vyplatiť len jeden z nich. Prax však ukázala na ďalšiu neopodstatnenosť uvedeného ustanovenia. Cieľom samotného návrhu zákona o poist'ovníctve je implementovať eurosmernicu týkajúcu sa poistenia a zaistenia v rámci projektu Solventnosť II. Mala by sa tak zabezpečiť lepšia ochrana pre poistených, ale aj lepšie rozdelenie kapitálových zdrojov.

Systém je založený na troch pilieroch

Nový systém solventnosti by mal zároveň poskytnúť orgánom dohľadu nástroje a právomoci na zhodnotenie celkovej solventnosti dohliadaných firiem. Ide teda o tzv. úplnú harmonizáciu, kedy je povinnosť prevziať smernicu v celom rozsahu. Systém je založený na troch pilieroch. Prvý pilier hovorí o finančných požiadavkách, druhý o systéme správy a riadenia a tretí pilier sa týka vykazovania pre účely dohľadu a zverejňovania informácií. V rámci prvého piliera obsahuje nový systém solventnosti dve požiadavky týkajúce sa kapitálu. Prvá hovorí o úrovni kapitálu, ktorá umožňuje poist'ovní absorbovať závažné neočakávané straty a ktorá zároveň poskytuje poisteným primeranú ochranu. Druhá požiadavka informuje o úrovni kapitálu, pod ktorú by výška finančných zdrojov nemala klesnúť. Zákon by mal byť účinný od 1. januára 2016 okrem tých ustanovení, ktoré súvisia s nábehom na nový režim, pričom tieto ustanovenia majú nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2015.

Návrh zákona o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Štatistický úrad SR“) vypracoval a predložil do legislatívneho procesu návrh zákona o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) na základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2015.

Cieľom návrhu zákona je zabezpečiť legislatívne prostredie **pre zriadenie registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci** (ďalej len „Register právnických osôb“) **ako jedného zo základných registrov** podľa Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy, ktorého **správcom bude Štatistický úrad SR**.

Úlohou Registra právnických osôb je poskytovať platné údaje umožňujúce jednoznačnú identifikáciu všetkých právnických osôb, orgánov verejnej moci a podnikateľov evidovaných v zdrojových registroch. Register právnických osôb bude preto primárne **slúžiť na vybavovanie vecí ako zákonom uznaný jediný zdroj identifikačných, lokačných a administratívnych údajov s garantovaným obsahom**, t. j. ekvivalentom zákonom stanovených prvotných dokladov pochádzajúcich zo zdrojových registrov, ako sú obchodný register, živnostenský register, register organizácií s medzinárodným prvkom, register nadácií a pod. Register právnických osôb bude tak integrovať obsah všetkých existujúcich a budúcich zdrojových registrov, v ktorých je právny subjekt, teda právnická osoba, orgán verejnej moci a podnikateľ registrovaný do jedného dátovo konzistentného zdroja. **Používateľ Registra právnických osôb bude jeho prostredníctvom môcť rovnakým spôsobom overiť výskyt evidovaného právneho subjektu prichádzajúceho do styku s verejnou správou kedykoľvek a v ktoromkoľvek informačnom systéme verejnej správy, ku ktorému bude mať prístup.**

Za týmto účelom návrh zákona:

I. ustanovuje rozsah údajov, ktoré budú zapisované do Registra právnických osôb. Z hľadiska rozsahu a typu údajov sa navrhuje evidovať v Registri právnických osôb takpovediac **základnú sadu údajov** o právnických osobách, podnikateľoch a orgánoch verejnej moci a zároveň aj základné údaje definujúce ich status či momentálne právne postavenie. Takýto výber rozsahu a typu údajov bude zodpovedať potrebám orgánov verejnej moci pri identifikácii právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci;

II. definuje okruh osôb, ktoré poskytujú údaje do Registra právnických osôb. Vo všeobecnosti sa pri ich určení vychádza z toho, že **údaje poskytujú tie osoby**, ktoré vedú „konštitutívne“ zákonné evidencie zapísaných subjektov, resp. ktoré vydávajú „konštitutívne“ rozhodnutia, na základe ktorých sa povoľuje vykonávať podnikanie. V osobitných prípadoch sú to aj tie osoby, ktoré zriaďujú konkrétny zapísaný subjekt, resp. Štatistický úrad SR, najmä ak ide o subjekty zriaďované zákonom;

III. upravuje moment a rozsah poskytovania údajov do Registra právnických osôb. Pokiaľ ide o moment poskytnutia, vychádza sa z potreby totožnosti hodnôt údajov v zdrojových registroch a v Registri právnických osôb. Z tohto dôvodu sa ustanovuje moment poskytnutia tak, aby boli poskytované bezodkladne po zápise, zmene či výmaze zo zdrojovej evidencie. Zároveň návrh zákona ustanovuje, aby povinné osoby poskytovali len údaje v rozsahu podľa § 3 tohto návrhu, avšak len tie, ktorými disponujú. Inými slovami, § 3 vymedzuje maximálny rozsah údajov a povinnosť ich poskytovať môže byť obmedzená úpravou osobitných predpisov, ak sa podľa týchto predpisov niektoré z údajov neevidujú;

IV. určuje rozsah zodpovednosti za hodnoty údajov, ktoré sú zo zdrojových registrov poskytované do Registra právnických osôb. Vychádza sa pritom z logickej premisy, že každý zodpovedá za to, čo je v jeho dispozícii. Povinné osoby teda zodpovedajú do momentu, kedy sa údaje dostanú do dispozície Štatistického úradu SR a Štatistický úrad SR naopak od tohto momentu. Pri rozsahu poskytovania údajov sa povinným osobám ustanovuje, aby poskytovali údaje v rozsahu podľa § 3 návrhu zákona, avšak len tie, ktorými disponujú. Pre lepšie pochopenie § 3 návrhu

zákona vymedzuje maximálny rozsah údajov a povinnosť ich poskytovať môže byť obmedzená úpravou osobitných predpisov, ak sa podľa týchto predpisov niektoré z údajov neevidujú;

V. upravuje poskytovanie údajov z Registra právnických osôb len vo vzťahu k orgánom verejnej moci, ktoré podľa osobitných predpisov vykonávajú úlohy, na ktoré tieto údaje potrebujú. **Ostatným osobám sa údaje z Registra právnických osôb neposkytujú.** Tento koncept vychádza zo základného nastavenia Registra právnických osôb ako jednotného zdroja údajov pre potreby verejnej moci;

VI. na účely vedenia registrov a evidencií právnických osôb a podnikateľov orgánmi, ktoré tieto registre a evidencie vedú podľa osobitných zákonov a ktoré na toto vedenie nemajú vybudované vlastné informačné systémy, návrh zákona **zriaďuje informačný systém ako súčasť Registra právnických osôb, ktorý budú tieto orgány môcť používať;**

VII. ustanovuje povinné pridelenie identifikačného čísla všetkým subjektom, ktoré sú zapísané v Registri právnických osôb. Po novom však **identifikačné číslo môže pridelit' už len Štatistický úrad SR** a nie iný orgán ako podľa súčasnej úpravy. Návrh zákona chce takýmto spôsobom **docieľit' jednotné získavanie informácií o subjektoch** zapísaných do Registra právnických osôb už v momente, kedy vzniknú. Na to nadväzuje spôsob pridelenia identifikačného čísla, kedy spolu so žiadosťou o pridelenie sa úradu zasielajú aj údaje evidované v Registri právnických osôb. Inými slovami, úrad bude mať informáciu o vzniku subjektu v zásade ešte skôr, než bude v zdrojovej evidencii zapísaný, resp. najneskôr súčasne s týmto zápisom.

Účinnosť zákona sa navrhuje od 1. októbra 2015 s tým, že pre potreby nábehu Registra právnických osôb sa niektoré ustanovenia navrhujú s posunutou účinnosťou.

Zdroj: Portál právnych predpisov

Mgr. Miriama Draškovičová; INT